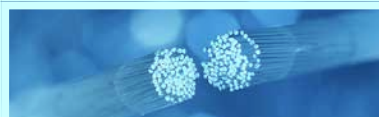
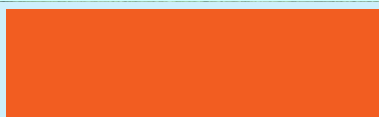
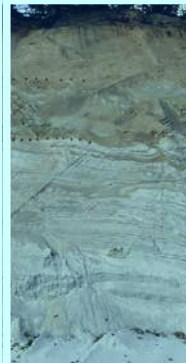
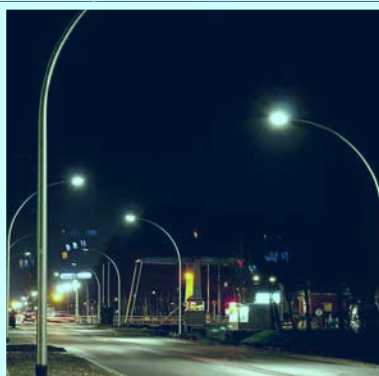

Provinciale Omgevingsverordening 2018

Nota van Antwoord

Provinciale Omgevingsverordening 2018

Nota van Antwoord

Ingekomen zienswijzen op de ontwerp-Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018

Versie 10 juli 2018, ter vaststelling aan Provinciale Staten

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Drenthe

Inhoud

1	Overzicht van ingekomen zienswijzen met verwijzing naar de samenvatting en beantwoording	6
2	Samenvatting en beantwoording zienswijzen	8
	Algemene opmerkingen	8
	Hoofdstuk 1 Algemeen	10
	Artikel 2.7 Combinatiemodel	12
	Artikel 2.9 Aanwijzing bestaand stedelijk gebied	13
	Artikel 2.12 t/m 2.15 Agrarische bedrijvigheid en activiteiten	14
	Artikel 2.16 Ruimte-voor-ruimte regeling	17
	Artikel 2.17 Woningbouw	21
	Artikel 2.18 Bedrijvigheid	24
	Artikel 2.20 Functiewijziging verblijfsrecreatie	25
	Artikel 2.21 Nieuwe verblijfsrecreatie	26
	Artikel 2.22 Windenergie	26
	Artikel 2.23 Windenergie specifieke afspraken	29
	Artikel 2.24 Zonne-energie	30
	Artikel 2.27 Nationaal Park Drentsche Aa	32
	Artikel 2.34 Water	33
	Hoofdstuk 3 Natuurbescherming	33
	Artikel 3.1 Vrijstelling vergunningplicht	34
	Artikel 3.2 Soortenvrijstelling ruimtelijke inrichting, bestendig beheer en onderhoud	35
	Artikel 3.4 Vrijstelling voor onderzoek en onderwijs	35
	Artikel 3.5 Vrijstelling voor bescherming weidevogels	36
	Paragraaf 3.3.1, artikel 3.7 e.v.	37
	Artikel 3.8 Bestuurssamenstelling	37
	Artikel 3.9 Adviseurs	37
	Artikel 3.11 Informatieverstrekking	38
	Artikel 3.12 Jaarlijks verslag	38
	Artikel 3.14 Werkgebied	39
	Paragraaf 3.3.2 Faunabeheerplan, art. 3.14 Werkgebied	40
	Artikel 3.16 Basisvereisten faunabeheerplan	40
	Artikel 3.17 Eisen van duurzaam beheer van populaties	40
	Artikel 3.18 Eisen bij schadebestrijding	41
	Artikel 3.20 Goedkeuring gedeputeerde staten	41
	Paragraaf 3.3.3 Wildbeheereenheden, artikel 3.21 e.v.	42
	Artikel 3.24 Jaarlijkse activiteiten	42
	Artikel 3.30 Voorwaarden ontheffing herbeplanting andere grond	43
	Hoofdstuk 4 Bodemenergie	43
	Hoofdstuk 6	44

Hoofdstuk 7	45
Artikel 9.5 en kaart B	45
Toelichting paragraaf 2.2.1	46
Kaarten	46

Inleiding

In deze Nota van Antwoord geven wij onze reactie op de zienswijzen die burgers, bedrijven, verenigingen, belangenorganisaties en overheden hebben ingediend op onze ontwerp-Omgevingsverordening Drenthe 2018. Enkele zienswijzen zijn na de sluiting van de reactie-termijn bij ons binnengekomen. Wij hebben ervoor gekozen deze mee te nemen in deze beantwoording.

De hoofdstukken, artikelen en/of onderwerpen waar geen opmerking over was zijn hieronder niet opgenomen.

1 Overzicht van ingekomen zienswijzen met verwijzing naar de samenvatting en beantwoording

Nummer	Indiener	Reactie artikel, toelichting, kaart
D. Drinkwater		
D1	WMD Drinkwater B.V. / Waterbedrijf Groningen	2.27, hfst. 6 en kaart
G. Gemeenten		
G1	Gemeente Emmen	2.14, 2.17 en 2.18
G2	Gemeente Ooststellingwerf	
G3	Gemeente Westerveld	hfst. 1, 2.18
G4	Gemeente Midden-Drenthe	algemeen, 2.17, 2.18, 2.20, 2.22
G5	Gemeente Assen	2.9
G6	Gemeente Aa en Hunze	2.17
G7	Gemeente Noordenveld	algemeen
G8	Gemeente Borger-Odoorn	2.24
G9	Gemeente de Wolden	2.9 en 2.17
G10	Gemeente Hoogeveen	2.9 en hfst. 4
G11	Gemeente Tynaarlo	
G12	Gemeente Meppel	algemeen, 1, 2.9, 2.17, 2.22, 2.24, hfst. 3
G13	Gemeente Coevorden	algemeen, 2.17
I. Internationaal		
I1	Samtgemeinde Emlichheim	
I2	Landkreis Emsland	
I3	Stadt Haren	
L. Landbouw		
L1	LTO Noord	2.22, 2.24
N. Natuur		
N1	Faunabeheereenheid Drenthe	hfst. 3
N2	Staatsbosbeheer	2.7
N3	IVN, afdeling Eelde-Paterswolde	
N4	Natuur en milieufederatie Drenthe Stichting het Drentse Landschap Vereniging Natuurmonumenten	2.7, 2.14, 2.17, 2.22, 2.24
N5	Milieudefensie Westerveld en Vereniging Milieudefensie	hfst. 1, 2.12, 2.14, 2.16, hfst. 3 en 4
O. Overig		
O1	De Hondsrug UNESCO Global Geopark	hfst. 7, toel. 2.2.1
O2	Vereniging Tegenwind Hunzedal	
O3	Ondernemersplatform Emmen	
O4	BierensvanBoven Advocaten	2.17
O5	Anoniem	kaart
O6	Stichting WindNee Gieterverveen	
O7	Anoniem	2.34
O8	Anoniem	
O9	Raedthuys Groep B.V.	2.22 en 2.23
O10	Vereniging Parkmanagement	
O11	Anoniem	2.24
O12	Leefbaar Borger-Odoorn	
O13	Anoniem	
O14	Plaatselijk Belang Vledderveen	
O15	Circuitpark Drenthe Holding BV e.a.	algemeen
O16	Anoniem	algemeen
O17	Anoniem	

Nummer	Indiener	Reactie artikel, toelichting, kaart
O18	Anoniem	
O19	Anoniem	
O20	Bond Heemschut	
O21	Vereniging Omwonenden Luchthaven Eelde	
O22	Platform Storm en 116 gemachtigden	2.22
O23	Partij voor de Dieren Werkgroep Drenthe	
O24	Stichting Stop Zoutwinning	
O25	Actiegroep "Zonne-energie? Maatwerk!	
O26	Anoniem	
O27	Anoniem	
O28	Stichting Geluidhinder Baggelhuizen en Omgeving	
O29	Nederlandse Jagersvereniging	hfst. 3
R. Recreatie		
R1	RECRON	2.20 en 2.21
R2	Camping Zwanemeer	
R3	Vakantiepark Witterzomer	
R4	RCN Vakantiepark de Noordster	2.20 en 2.21
R5	Vakantiepark De Wiltzangh	
W. Waterschappen		
W1	Waterschap Vechtstromen	
W2	Waterschap Drents Overijsselse Delta	9.5, kaart

2 Samenvatting en beantwoording zienswijzen

Algemene opmerkingen

Nummer G12

Geeft de complimenten voor de wijze waarop de provincie de revisie van de verordening heeft aangepakt. De constructieve houding van de provincie bij de voorbereiding wordt zeer gewaardeerd.

Antwoord

Wij danken u voor de ondersteuning van ons beleid en de wijze waarop dat tot stand komt.

Wijziging

Geen

Nummer G7

Laat weten zich te kunnen vinden in de ter inzage gelegde stukken en heeft geen opmerkingen van aanmerkelijk belang.

Antwoord

Wij danken u voor de ondersteuning van ons beleid.

Wijziging

Geen

Nummer O16

In art. 3.15 (oud) Toepassen Ladder voor duurzame verstedelijking van de vigerende verordening staat dat ontwikkelingen kunnen plaatsvinden als blijkt dat dit op basis van de Ladder voor duurzame verstedelijking gerechtvaardigd is. Dit artikel komt niet terug in het ontwerp van de Omgevingsverordening.

Antwoord

De Ladder voor duurzame verstedelijking staat in het Besluit ruimtelijke ordening, en landelijke besluiten gaan voor de Omgevingsverordening. Landelijke wet- en regelgeving hoeft niet te worden opgenomen in besluiten van lagere overheden.

Wijziging

Geen

Nummer O16

Het landschap van de es ten zuiden en westen van Grolloo wordt in strijd met de Omgevingsverordening ernstig aangetast bij uitvoering van het huidige plan voor het bouwen van 10 woningen. De provincie stelt de open ruimte van de es en toetsing aan de Ladder niet aan de orde (er zitten bijlagen bij de zienswijze). Vraagt: 'hoe gaat uw college borgen dat nu en in de toekomst bij een goede papieren bescherming in de (ontwerp) omgevingsvisie en (ontwerp) omgevingsverordening, deze ook bij de uitwerking van plannen werkelijk inhoud krijgt.' De visie en verordening bieden geen rechtsbescherming.

Antwoord

Het provinciaal belang, waaronder de kernkwaliteiten, wordt omschreven in de Omgevingsvisie. Dit wordt bij de beoordeling van ruimtelijke plannen meegenomen. Er is voor gekozen om geen verbod op het bouwen op essen in de verordening op te nemen. In een ruimtelijk plan moet worden uiteengezet hoe het betreffende plan zich verhoudt tot de kernkwaliteiten of hoe deze kernkwaliteiten geborgd kunnen worden. Hierbij is sprake van maatwerk. Dit bestemmingsplan is momenteel nog in procedure.

Wijziging

Geen

Nummer 015

Wil aandacht voor de ontwikkeling van de TRZ. Deze ontwikkeling waaronder outlet, zou explicieter in de visie mogen worden benoemd en Omgevingsverordening verruimen.

Antwoord

De TRZ is als een concentratiegebied voor recreatieve en toeristische functies opgenomen in de Omgevingsverordening. Een outlet past daar niet in, gelet op het provinciale beleid waarin wij grootschalige detailhandel buiten de stads- en dorpscentra ongewenst achten. Om de vitaliteit van deze centra te bevorderen hebben wij de afgelopen periode ons beleid op het gebied van Retail verder geconcretiseerd. Het toevoegen van detailhandel buiten die centra past daar niet in.

Wijziging

Geen

Nummer G4

De Wet ruimtelijke ordening kent in artikel 4.1a de mogelijkheid om af te wijken van de verordening. Wellicht kan dit wetsartikel (vaker) in de Omgevingsverordening worden opgenomen. Dan wordt een instrument gecreëerd om maatwerk mogelijk te maken.

Antwoord

Daar waar we de mogelijkheid voor maatwerk nodig vinden wordt in de regels van de Omgevingsverordening daarvoor de mogelijkheid geboden. Een voorbeeld hiervan is het artikel dat is toegevoegd ten aanzien van de mogelijkheid om een intensieve veehouderij uit te breiden naar een bouwvlak van méér dan 1,5 tot 2 hectare. Een algemene regel om af te wijken van de verordening wordt dan ook niet nodig of wenselijk geacht.

Wijziging

Geen

Nummer G13

Constaateert het ontbreken van wederzijdse overeenstemming over de bevoegdheden bij de uitvoering van archeologie. Acht dat de wettelijke bevoegdheid voor een eindoordeel niet bij de provincie ligt maar bij de gemeente.

Antwoord

Omdat gravend archeologisch onderzoek maatwerk is, hebben wij ervoor gekozen om door middel van een procesafpraak de kwaliteit van dit type onderzoek te waarborgen. Deze procesafpraak behelst afstemming tussen de provincie en de betreffende gemeente waar het archeo-

logisch onderzoek dient plaats te vinden. In de regel leidt deze afstemming tot wederzijdse instemming over de wijze waarop het onderzoek wordt ingezet. Slechts in geval dit ondanks intensief overleg niet lukt, behouden wij ons het recht voor om bij archeologisch erfgoed van provinciaal belang het eindoordeel te vellen.

Wijziging

Geen

Hoofdstuk 1 Algemeen

Nummer N5

Organiseer afstemming ten aanzien van de begrippen van de Omgevingsverordening met die van de bestemmingsplannen van de Drentse gemeenten.

Antwoord

Enkele termen komen uit de wet of zijn standaard. In het voortraject is met de gemeenten overleg geweest, ook over de begripsbepaling. Zo nodig en mogelijk is dit aangepast. De gemeente is verder vrij om te bepalen welke begrippen in een bestemmingsplan worden gehanteerd.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Bestaand gebruik, deze definitie kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming. Het ligt er aan of verder in de Omgevingsverordening bepalingen zijn opgenomen waarbij het begrip bestaand gebruik uit de Wnb dan wel de Habitatrichtlijn aan de orde zijn.

Antwoord

De definitie bestaand gebruik wordt vervangen door de definitie voor bestaande activiteiten.

Wijziging

De definitie bestaand gebruik wordt vervangen door de definitie voor bestaande activiteiten.

Nummer G12

Bestaand stedelijk gebied

Verzoekt de definitie voor stedelijk gebied aan te passen, zodat ook door de gemeenteraad vastgestelde ontwikkelingsplannen hiertoe behoren. Zodat de ontwikkeling van Nieuwveense Landen beter geborgd wordt.

Antwoord

We sluiten met deze definitie aan bij de definitie uit het Besluit ruimtelijk ordening, we zien geen aanleiding om de definitie aan te passen.

Wijziging

Geen

Nummer G12

Doelmatig gebruik van de bodem

Duidelijk is dat vele vormen van agrarisch gebruik niet voldoen aan de definitie ‘doelmatig gebruik van de bodem’. Denk bijvoorbeeld aan de grote aanslag die intensieve teelten doen op de toch al arme zandgronden met (te) weinig humus. De afname van het organisch-stof-gehalte is groot, vooral bij de lelie- en bollenteelt, mede door het niet (gelijkmatig) terugbrengen van de grote hoeveelheid tarra / het spoelslib. Aangetoond is dat bestrijdingsmiddelen terecht komen in het oppervlaktewater en de oppomp-punten van ons drinkwater weten te bereiken en dat insectendiversiteit en -populaties sterk afnemen. Biologisch gebruik van gronden wordt beperkt door traditioneel telende buurboeren.

Natuurgebieden die last hebben van verdroging omdat het omringende waterpeil ten behoeve van de landbouw te laag moet worden gehouden. Enz. enz. al met al niet een doelmatig gebruik van de bodem. Wordt dit in de Omgevingsverordening hersteld?

Antwoord

De verantwoordelijkheid van de teelt van gewassen en daarvoor benodigde grondbewerkingen en gewasbehandelingen ligt bij de eigenaar/gebruiker van landbouwgronden. We zien geen noodzaak om hier in de Omgevingsverordening nadere regels voor te stellen. Met onder andere het Programma Toekomstgerichte Landbouw stimuleren wij ondernemers om in de bedrijfsvoering meer aandacht te hebben voor de bodemkwaliteit.

Wijziging

Geen

Nummer G12

Doelmatig gebruik van bodemenergie

Tot doelmatig gebruik van bodemenergie ook rekenen: veilig gebruik.

Antwoord

Veiligheid is een op zich staand aspect wat juist geen onderdeel van een doelmatigheidstoets mag zijn. Bij het aanleggen van aardwarmtesystemen tot 500 m wordt de veiligheid geborgd doordat we er op toezien dat een aantal protocollen, te weten ‘Mechanisch boren’, ‘Besluit Uitvoeringsmethoden’ en ‘Besluit Handhaving Uitvoeringsmethoden’ gevolgd wordt.

Wijziging

Geen

Nummer G12

Intensieve veehouderij

De in de verordening opgenomen nieuwe definitie en de aangepaste regels voor intensieve veehouderij sluiten goed aan op de behoeften en bieden ruimte voor duurzame innovatie in de agrarische sector.

Antwoord

Dank voor het compliment!

Wijziging

Geen

Nummer G12

Intensieve veehouderij

Zijn alle vormen genoemd? Bijvoorbeeld: Niet genoemd is visteelt, bijenhouderij, struisvogelfarm en het kweken van insecten. De essentie is dat ze gedomesticeerd zijn. (Het gaat hier om de definitie van IV en niet om de definitie van vee.) De essentie van de in de Omgevingsverordening gebruikte definitie is dat ze gebouwgebonden zijn. Dit is geen goed criterium want de intensieve veehouderij kan ook buiten gebouwen plaatsvinden in kralen, kooien, vijvers, etc. Melkrundveehouderij wordt uitgezonderd zonder de toevoeging dat de feitelijke bedrijfsvoering grondgebonden moet zijn. Melkveehouderij behoeft niet grondgebonden te zijn. Meer en meer wordt melkvee gehouden op een wijze die te kenmerken is als intensieve veehouderij.

Antwoord

Voor de intensieve veehouderij sluiten wij aan bij de definities die op rijksniveau gehanteerd worden. Een belangrijk criterium daarbij is de wel/niet grondgebondenheid. Wat betreft melkrundveehouderij: we sluiten melkrundveehouderij uit van intensieve veehouderij, ook wanneer het in pandig wordt gehouden.

Wijziging

Geen

Nummer G3

Recreatiewoning

Het begrip recreatiewoning is te diffuus, beter recreatieve verblijfsaccommodatie.

Antwoord

We vinden de bestaande termen afdoende, we houden de bestaande termen aan.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Schadelijke stoffen, dit is een onduidelijke definitie. Wat is verontreinigen?

Antwoord

De definitie van ‘schadelijke stoffen’ staat in artikel 1.1. Hierbij gaat het om ‘de bodem verontreinigen of kunnen verontreinigen’. Bodemverontreiniging is de term die wordt gegeven aan door de mens aan- of ingebrachte stoffen of materialen die van nature niet in de bodem of het grondwater voorkomen en leiden of kunnen leiden tot schade aan het ecosysteem.

Wijziging

Geen

Artikel 2.7 Combinatiemodel

Nummer N2

Is van mening dat de vrijheid die gemeenten en initiatiefnemers krijgen bij het hanteren en invullen van het Combinatiemodel kan leiden tot uitholling van het instrument. Stelt voor om bij de benoemde provinciale strategische opgaven veel nadrukkelijker aan te sturen op de door de provincie gewenste toepassing én invulling van het Combinatiemodel en voor het minder ‘vrijblijvend’ hanteren daarvan. Stelt voor om in de vorm van een handreiking een nadere invul-

ling van het Combinatiemodel te geven en om een aanvullende bepaling in artikel 2.7 van de Omgevingsverordening op te nemen.

Antwoord

Het Combinatiemodel is aangescherpt in de omgevingsvisie (zie beantwoording vragen aldaar). We werken het Combinatiemodel nog nader uit.

Wijziging

De tekst in de Omgevingsvisie is aangepast.

Nummer N4

Het Combinatiemodel als nieuwe methodiek voor de strategische opgaven spreekt aan. Getwijfeld wordt of de afwegingsmethodiek in de praktijk de beoogde invulling en doorwerking zal krijgen omdat er geen ruimtelijke einddoelen worden gesteld en de strategische opgaven 'adaptief' worden geprogrammeerd. Daarmee wordt de inzet en invulling van het Combinatiemodel te veel afhankelijk gemaakt van gemeenten en initiatiefnemers. Voorgesteld wordt dat de provincie bij de zelfbenoemde grotere strategische opgaven vooraf en proactief aanstuurt op de gewenste toepassing en invulling van het model. Verzoekt om een aanvullende bepaling in artikel 2.7 van de Omgevingsverordening op te nemen die ertoe leidt dat het Combinatiemodel minder vrijblijvend wordt gehanteerd. Tevens wordt voorgesteld om in artikel 1.1 van de Omgevingsverordening een definitie van het Combinatiemodel op te nemen. Vraagt de invulling en uitwerking van het combinatiemodel samen met partners verder te ontwikkelen en regelmatig evalueren.

Antwoord

Het Combinatiemodel is aangescherpt in de omgevingsvisie (zie beantwoording vragen aldaar). We werken het Combinatiemodel nog nader uit.

Wijziging

De tekst in de Omgevingsvisie is aangepast.

Artikel 2.9 Aanwijzing bestaand stedelijk gebied

Nummer G5, G9, G10, G12

Graag de kaart bestaand stedelijk gebied aan te passen.

Antwoord

Assen: De kaart wordt aangepast als het gaat om Werklandschap Assen-Zuid en Groene Dijk. Kloosterveen is al in de huidige kaart van het bestaand stedelijk gebied opgenomen. De bouwmogelijkheden in de Toeristisch Recreatieve Zone worden vooralsnog niet meegenomen, we beschouwend dit meer als buitengebied dan als stedelijk gebied, deze locatie ligt buiten de ring van Assen.

De Wolden: De kaart wordt aangepast, met uitzondering van de locatie waar de planologische procedure nog niet volledig is doorlopen en Eursinge dat we niet als stedelijk gebied beschouwen.

Hoogeveen: De kaart wordt aangepast als het gaat om dorpsuitbreidingen. Voor uitbreiding wijk Erflanden kan dit niet omdat de planologische procedure nog moet worden doorlopen.

Meppel: De kaart voor Nieuwveense Landen wordt aangepast.

Wijziging

De kaart Bestaand stedelijk gebied is aangepast.

Artikel 2.12 t/m 2.15 Agrarische bedrijvigheid en activiteiten

Nummer N5

Artikel 2.12

Dit artikel is voor velerlei uitleg vatbaar. Immers, het niet mogen beperken van de een kan leiden tot beperking van anderen.

Bijvoorbeeld, wat als gemeenten in hun bestemmingsplannen spuitzones instellen tussen open intensieve teelten met een hoog bestrijdingsmiddelengebruik en woningen, biologische landbouwgronden en een spuitverbod in drinkwaterbeschermingsgebieden? Staat dit artikel deze beperking voor de landbouw dan dus niet toe? Of andersom, als door teelten de bodemkwaliteit verslechterd. Betekent dit artikel dat dergelijke teelten niet langer worden toegestaan? En hoe om te gaan met gebieden die bij de provincie zijn aangeduid als Landbouwgebied maar in het bestemmingsplan van de gemeente niet in Agrarisch 1 vallen, maar in Agrarisch 2, zijnde een kleinschaliger verwevingsgebied waar ook landschappelijke en cultuurhistorische waarden zijn.

Hoe dan ook, graag meer uitleg en onderbouwing en realiteitszin over dit artikel 2.12, de aanduiding Landbouwgebied en de kaart D9.

Antwoord

Het is aan gemeenten om nadere regels voor bijvoorbeeld spuitzones te stellen. De huidige omschrijving in de omgevingsverordening voldoet voor het provinciale niveau en is ook niet gewijzigd ten opzichte van de huidige Omgevingsverordening. We zien dan ook geen noodzaak om de tekst aan te passen.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Artikel 2.12, 2.13 en 2.14

Volgens de toelichting op de Artikelen 2.12 t/m 2.15 (Agrarische bedrijvigheid) is er zowel in 'Landbouwgebied' als in 'Bouwvlak grondgebonden agrarisch bedrijf' geen beperking aan de maximale grootte van het bouwvlak voor zowel de grondgebonden veehouderij als de intensieve veehouderij. Gestelde voorwaarden zijn zacht en niet exact. Een groter bouwvlak dan 2 hectare kan voor grondgebonden en voor intensieve veehouderij:

- bij een goede landschappelijke inpassing,
- als verduurzaming het noodzakelijk maakt dat er meer bebouwing komt en 2 hectare daarvoor te klein is.

Het is ongewenst om de vergroting van bouwvlakken niet te maximeren en het is niet goed dat aan groei van bedrijven geen afroaming van de emissierechten / dierenaantal is gekoppeld.

De overbelasting van habitats in Natura2000 die door beleid van de provincie zou kunnen verminderen neemt door dit beleid niet af.

Antwoord

De grootte van het bouwvlak is wel degelijk ingekaderd in de Omgevingsverordening met het nieuwe lid 7. In lid 7 zijn begrenzings opgenomen, het bouwvlak kan niet onbeperkt groeien. Onder artikel 2.14, lid 7 zijn er twee situaties mogelijk waarbij een groter bouwvlak dan 2 ha is toegestaan.

- a. Als bij verduurzaming voorzieningen (waaronder bebouwing) nodig zijn en daarvoor geen ruimte meer is binnen het bouwvlak van 2 ha. De ervaring leert dat veelal met minder dan ¼ ha kan worden volstaan. Van een mega bouwperceel is geen sprake.
- b. Als er sprake is van sanering van een bedrijf (algehele ontmanteling van de locatie) en de sanering en/of samenvoeging met een bestaand bedrijf, is gekoppeld aan een verplaatsing. Het verplaatsen van een IVH-locatie is al mogelijk volgens de huidige Omgevingsverordening. Wat nieuw is, is dat bij de verplaatsing dit gekoppeld kan worden, ook qua situering, aan een bestaand bedrijf. Hiermee worden beide bedrijven samengevoegd. Op deze manier kan een aanzienlijk groter bouwvlak dan 2 ha ontstaan. Wel is bepaald dat het bouwvlak niet groter mag zijn dan de oppervlakte die de te saneren locatie volgens het vigerende ruimtelijke plan bij recht mogelijk maakt. In deze zin kan een bouwvlak van ca. 3 tot ca. 4 ha ontstaan. Wij vinden dit gerechtvaardigd gelet op de te behalen winst voor de woon- en leefomgeving en/of winst voor de natuur.

Het PAS beleid kent zijn eigen afwegingskader en deze regelgeving hoeft dan ook niet in de Omgevingsverordening te worden opgenomen.

Wijziging

De toelichting wordt aangepast.

Nummer N5

Artikel 2.13.3 en artikel 2.14.4 en 6

Deze artikelen staan o.a. sleuf- en mestilo's alsmede mestplaten in het belang van de bedrijfsvoering ook buiten het bouwvlak toe wanneer dit een aantoonbaar wezenlijke verbetering van de ruimtelijke inpassing van een agrarisch bedrijf betekent.

Hier wordt geen plan ten behoeve van de landschappelijke inpassing geëist. Ook wordt geen beperking gesteld in de zin van dat genoemde voorzieningen aansluitend aan het bouwvlak dienen te worden gesitueerd. Het overal mogen plaatsen van silo's en mestplaten roept verrommeling van het landschap op. Door het gebruik van de toevoeging 'o.a.' is dit artikel niet duidelijk en niet limiterend in wat het nog meer buiten het bouwvlak toestaat.

Door de formulering is ook niet duidelijk of hier het belang van het bedrijf of de landschappelijke inpassing bepalend is. Op het bouwvlak ontstaat zo meer ruimte, onduidelijk is of deze mag worden benut voor bedrijfsgebouwen/stallen/meer dieren/meer emissie.

Antwoord

Het toestaan van silo's op veldkavels is geen gewijzigd beleid. Silo's op veldkavels zijn op basis van de Omgevingsverordening toegestaan. Het is ter beoordeling van de gemeente of en hoe silo's op veldkavels worden toegestaan, als bijvoorbeeld kan worden aangetoond dat het niet meer op de bouwkveld mogelijk is en het een logische locatie is voor de bedrijfsvoering. In kwetsbare gebieden zijn silo's op veldkavels niet toegestaan, de afweging of de silo's op veldkavels worden toegestaan vindt plaats binnen het bestemmingsplan en op basis van de kernkwaliteiten.

Er wordt een aantoonbaar wezenlijke verbetering van de ruimtelijke inpassing gevraagd, dit staat in artikel 2.14 lid 4. Volgens ons geeft dit voldoende zekerheid dat de landschappelijke kwaliteit meegenomen wordt.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Artikel 2.14 lid 7 b

Dat bouwvlak-uitbreiding mag als deze nodig is om te komen tot een duurzamere bedrijfsvoering is nogal obliagaat. Want uiteraard gebeurt dat vanzelf: nieuwe stallen gaat een ondernemer uiteraard niet ouderwets maken dan de bestaande oude bouw. En zonnepanelen ga je niet met opzet weglaten. Kortom: ver- en nieuwbouw gaan altijd gepaard met meer duurzaamheid, dus een groter bouwvlak op basis hiervan vragen kan bij elke verbouwing.

De grootte van het te saneren bedrijf en de uitbreidingsruimte die nog onbenut was gebleven op de te saneren locatie mogen als bouwvlak-meters worden toegevoegd aan de ontvangende locatie. Kortom: weer groei in plaats van krimp van het aantal dieren.

Onduidelijk is of de voorbeelden waarbij een groter bouwvlak dan 2 hectare sanering en/of verplaatsing en/of samenvoeging mogelijk maakt, leiden tot een verbeterde milieusituatie (minder totale nieuwe emissie dan de optelsom van de beide oude emissieplafonds).

Antwoord

Het gaat niet om verduurzaming door middel van het toevoegen van een stal met zonnepanelen, maar het gaat om verduurzamingsmaatregelen zoals bijvoorbeeld een vergistingsinstallatie. Wij verwachten dat een sanering per saldo zal leiden tot een verbeterde milieusituatie en het wegnemen van een knelpunt nabij natuur of een woonomgeving. Overigens moet altijd voldaan worden aan de geldende wet- en regelgeving.

Wijziging

Geen

Nummer N4

Van mening dat de formulering van 2.14, lid 7 van de Omgevingsverordening kan leiden tot megavarkens- of kippenbedrijven. Verzoekt de provincie om in de Omgevingsverordening duidelijk te maken dat voor een verdere verduurzaming van intensieve veehouderij een beperkte verruiming van het bouwvlak groter dan 2 hectare mogelijk is.

Antwoord

Onder artikel 2.14, lid 7 zijn er twee situaties mogelijk waarbij een groter bouwvlak dan 2 ha is toegestaan.

- a. Als bij verduurzaming voorzieningen (waaronder bebouwing) nodig zijn en daarvoor geen ruimte meer is binnen het bouwvlak van 2 ha. De ervaring leert dat veelal met minder dan ¼ ha kan worden volstaan. Van een mega bouwperceel is geen sprake.
- b. Als er sprake is van sanering van een bedrijf (algehele ontmanteling van de locatie) en de sanering en/of samenvoeging met een bestaand bedrijf, is gekoppeld aan een verplaatsing. Het verplaatsen van een IVH-locatie is al mogelijk volgens de huidige Omgevingsverordening. Wat nieuw is, is dat bij de verplaatsing dit gekoppeld kan worden, ook qua situering, aan een bestaand bedrijf. Hiermee worden beide bedrijven samengevoegd. Op deze manier kan een aanzienlijk groter bouwvlak dan 2 ha ontstaan. Wel is bepaald dat het bouwvlak niet groter mag zijn dan de oppervlakte die de te saneren locatie volgens het vigerende ruimtelijke plan bij recht mogelijk maakt. In deze zin kan een bouwvlak van ca. 3 tot ca. 4 ha ontstaan. Wij vinden dit gerechtvaardigd gelet op de te behalen winst voor de woon- en leefomgeving en/of winst voor de natuur.

In de Toelichting wordt de bovenstaande tekst opgenomen.

Wijziging

Aan de toelichting van de Omgevingsverordening wordt de bovenstaande tekst toegevoegd.

Nummer G1

Is positief over de regeling voor aanvullende uitbreiding van intensieve veehouderijen, hiermee worden twee grote opgaven in de landbouw (bedrijfsbeëindiging en schaalvergroting) passend met elkaar verbonden.

Antwoord

De opmerking wordt in dank aanvaard. De aanpassing van de Omgevingsverordening op dit punt is mede tot stand gekomen na een proces in samenwerking met de gemeente Emmen

Wijziging

Geen

Nummer G1

Artikel 2.15, lid 2 is te strikt geformuleerd, de voorwaarde dat een nieuwe activiteit niet milieubelastend mag zijn. Elke bedrijfsactiviteit levert namelijk enige mate van milieubelasting op. Voorgesteld wordt: "geen onevenredige milieubelasting".

Antwoord

De Omgevingsverordening is op dit punt voor het gebruik van vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing niet gewijzigd. In de Toelichting is aangegeven dat 'niet milieubelastend' refereert aan de ruimtelijke impact. Activiteiten die vallen onder de categorieën 1 en 2 van de VNG uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' vormen in ieder geval geen beletsel. In principe geeft dit hiermee hetzelfde weer als de appellante met de opmerking/zienwijze beoogt. (Aanpassing is niet nodig)

Wijziging

Geen

Nummer G1

In artikel 2.15, lid 3 Omgevingsverordening wordt verwezen naar het verouderde beleidskader Co-vergisting. Dit beleidskader moet worden ge-updatet.

Antwoord

We gaan dit najaar starten met het formuleren van een nieuw beleidskader met betrekking tot biomassa (en vergisters). Een en ander wordt in samenspraak met betrokken partijen afgestemd en indien mogelijk in co-creatie ingevuld.

Wijziging

Geen

Artikel 2.16 Ruimte-voor-ruimte regeling

Nummer N5

Bij artikel 2.16 ruimte-voor-ruimte regeling moet de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied voorop staan. Het afbreken van bestaande bebouwing is niet het doel op zich zelf. Noch is het een subsidie in de vorm van een extra huis om bedrijfsbeëindiging gemakkelijker te maken. (Bij de verandering van bedrijfs- naar een woonsituatie wordt in de regel al stilzwijgend de bestemming van de bedrijfswoning veranderd naar 'wonen'. Wat op zich al een vorm van subsidie is.)

Noem in dit artikel het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit als uitgangspunt van de ruimte-voor-ruimte regeling. Het gebruik mogen maken van de ruimte-voor-ruimte regeling is een gunst, geen recht. Gemeenten kunnen hogere of zeer specifieke eisen stellen en kunnen het toepassen van de regeling ook volledig weigeren als de ruimtelijke kwaliteit er niet of niet voldoende op vooruit gaat. De impact van de nieuwe situatie op de omgeving moet overduidelijk kleiner zijn dan van de oude.

Antwoord

De Omgevingsverordening biedt de mogelijkheid voor een ruimte-voor-ruimte regeling mits deze past binnen de kaders die hier worden aangegeven. De gemeente is vrij om zelf te bepalen of ze de regeling overneemt of mogelijk andere of strengere bepalingen hanteert. Uit de toelichting van de Omgevingsverordening blijkt dat het uitgangspunt het verwijderen van landschapsverstorende agrarische bedrijfsbebouwing is.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Hoe wordt omgegaan met de situatie dat in het agrarische hoofdgebouw twee extra woningen worden gemaakt: biedt de ruimte-voor-ruimte regeling dan ook de mogelijkheid om daarnaast nog een woning toe te voegen?

Antwoord

Naast de ruimte-voor-ruimte regeling is het splitsen van boerderijen in twee of meer woningen ook toegestaan, combinatie met de ruimte-voor-ruimte regeling is niet uitgesloten.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Stelt dat alleen legaal aanwezige agrarische gebouwen kunnen worden betrokken bij de regeling.

Antwoord

Er is vastgelegd dat de bebouwing op 2 juni 2010 al aanwezig moet zijn. Wij gaan er vanuit dat de gemeente de handhaving op het bestemmingsplan uitvoert en dat het bij de sloop alleen gaat om bebouwing die legaal is.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Verzoekt als eis te stellen dat de agrarische bestemming wordt beëindigd als de ruimte-voor-ruimte regeling wordt toegepast.

Antwoord

De regeling geldt voor sloop van agrarische bedrijfsbebouwing. Het is des gemeentes om de passende bestemming op te nemen.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Vraagt concrete eisen te stellen, zoals een maximaal bouwvolume. Als voorbeeld wordt genoemd een situatie waar in de nieuwe vergunde situatie meer bebouwing is toegestaan dan in de oude situatie.

Antwoord

In de Omgevingsverordening is een sloopnorm in m² opgenomen. De verantwoordelijkheid voor de compensatiewoningen (zoals omvang en inhoud van de woning) ligt primair bij de gemeente. Deze moeten gebiedsgericht worden ingevuld, een landschappelijk inpassingsplan en een welstandsbeoordeling zijn nodig. Omvang en inhoud hangt daarbij af van de omvang van verwijderde opstallen. Daarnaast moet bij de invulling van een plan ook rekening worden gehouden met de kernkwaliteiten, zoals landschap, die van provinciaal belang zijn. Hier zien wij op toe.

Wijziging

Geen

Nummer N5

De regeling roept een verdichting van de bewoning van het buitengebied op. Dat is niet wenselijk. Maak de regeling selectiever, of sta de extra woning niet ter plekke toe, in de bebouwde kom als de kwaliteit van een gebied het nodig heeft om opener /minder bebouwd te worden.

Antwoord

Toevoegen van woningen in het buitengebied wordt slechts beperkt toegestaan. De ruimtevoor-ruimte regeling is één daarvan. Hiermee wordt beoogd (zie toelichting) dat landschapsverstorende agrarische bedrijfsbebouwing wordt gesloopt. Hoe de gemeente hiermee wil omgaan en wat de meest geschikte locatie voor de compensatiewoning is (mag ook in een lint of kern) kan de gemeente verder vormgeven.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Is oppervlak (m²) de juiste eenheid op in de regeling te gebruiken of volume (m³)?

Antwoord

De verantwoordelijkheid voor de compensatiewoningen (zoals omvang en inhoud van de woning) ligt primair bij de gemeente. Deze moeten gebiedsgericht worden ingevuld, een landschappelijk inpassingsplan en een welstandsbeoordeling zijn nodig. Omvang en inhoud hangt daarbij af van de omvang van verwijderde opstallen.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Hoe wordt de toepassing van deze regeling door de provincie gecontroleerd? Is de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van deze regeling ooit geëvalueerd? Op basis waarvan zet u deze voort?

Antwoord

Via de ruimtelijke plannen wordt beoordeeld of een plan voldoet aan de bepalingen die in de Omgevingsverordening zijn opgenomen ten aanzien van de ruimte-voor-ruimte regeling en of het provinciaal belang goed in de plannen wordt meegenomen. De praktijk geeft ons nu geen aanleiding voor een evaluatie of stopzetten van de regeling.

Wijziging

Geen

Nummer N5

- In het laatste sub f wordt verwezen naar de verbeelding op de Visiekaart 2030. Deze kaart moet dan wel onderdeel van de Verordening zijn.
- Verwijs juist, naar robuust watersysteem: beekdalen en robuust natuursysteem.
- Geciteerd artikel bedoelt essen en beekdalen te beschermen als onderdeel van een Provinciaal belang, zie Paragraaf 4.2.1.1. op blz. 23 van Beleidsteksten ontwerp-Omgevingsvisie 2018. Sub f van de ruimte-voor-ruimte regeling zou een betere bescherming bieden aan alle essen (en beekdalen) als het als volgt zou luiden: “dat bouw van een compensatiewoning niet plaatsvindt in gebieden die op de bij de omgevingsvisie behorende kaart (Visiekaart 2030) met de functie ‘Natuur’ en ‘Beekdalen’ zijn aangeduid, en niet op essen (kaart .....), ook niet als de oorspronkelijke agrarische bedrijfsbebouwing wordt verwijderd in ‘Natuur’ of ‘Beekdal’ of ‘Essen’, maar in een nieuwbouwproject in een bebouwde kom (naar keuze).”

Antwoord

In de Omgevingsverordening is het inderdaad beter te verwijzen naar de kaarten behorende bij de Omgevingsverordening: D11 Beekdal en D3 Natuurnetwerk Nederland. Het provinciaal belang wordt omschreven in de Omgevingsvisie. Dit wordt bij de beoordeling van ruimtelijke plannen meegenomen. Er is voor gekozen om geen verbod op het bouwen op essen in de verordening op te nemen.

Wijziging

In artikel 2.16, lid 2 sub f wordt verwezen naar kaarten D11 Beekdal en D3 Natuurnetwerk Nederland.

Nummer N5

Praktijkvoorbeeld ruimte-voor-ruimte-regeling: De gemeente Westerveld heeft via de ruimte-voor-ruimte regeling op een gave waardevolle es drie keer meer bebouwingsoppervlak in het nieuwe bestemmingsplan toegestaan dan er is ingeleverd via de ruimte-voor-ruimte regeling. Het gaat om de Schieres, een van de drie essen van het oude dorp Darp. Uitgedrukt in volume is dit nog meer omdat er lage varkensstallen zijn afgebroken en hogere bebouwing is toegestaan. Bovendien is het extra huis (waarin meerdere gezinnen mogen wonen!) midden op de es geplaatst. In plaats van de openheid van de es te vergroten is deze nu verknald, terwijl het een gave es was omzoomd door een nog gave houtwal van hoge waarde volgens de Omgevingsverordening. De oude varkensstal en bedrijfswoning waar al zeker 10 jaar geen agrarische activiteiten hebben plaatsgevonden had nog steeds de bestemming agrarisch. Op deze es zijn nu naast de tweede woning door de gemeente mogelijk gemaakt: een manege, horeca, camping met stacaravans/chalets, staanplaatsen voor campers, twee kinderdagverblijven, 4 bed-en-breakfast-appartementen, paardenbakken, boomgaard. In het beeldkwaliteitsplan van de gemeente staat: op een es mag niet worden gebouwd. In het bestemmingsplan staat dat er geen bomen mogen worden geplant, hetgeen allemaal wel is gebeurd. In de Omgevingsverordening is een es een provinciaal belang en dient het een open ruimte te blijven. Voor het plan is geen

Nbwet-vergunning aangevraagd ondanks het houden van paarden (NH₃) en het oproepen van veel extra verkeersbewegingen (NO_x) en dus toename van de stikstofdepositie op Natura2000 Holtingerveld dat op ca 120 meter afstand ligt. De kwaliteit van de es is niet verbeterd, maar verslechterd. De ruimte-voor-ruimte regeling is hier misbruikt. Hoe gaan de nieuwe regels hiertegen beschermen?

Antwoord

Het betreft hier een onherroepelijk bestemmingsplan. In hoogste instantie heeft de Raad van State hierover uitspraak gedaan. De compensatiewoning is gerealiseerd op de es ter plaatse van het voormalige agrarische bouwperceel. De ruimte-voor-ruimte-regeling laat dit toe. Het gaat om één woning waarbij sprake is van inwoning. Omzetting naar twee woningen is uitgesloten. De toegestane functies zijn mogelijk binnen het reguliere ruimtelijke beleid van de gemeente. Het gaat hier voornamelijk om kleinschalige (verblijfs-)recreatieve activiteiten die niet van provinciaal belang zijn ingevolge de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening. Dit bestemmingsplan is onherroepelijk en heeft als zodanig geen invloed op de inhoud van de Omgevingsverordening.

Wijziging

Geen

Artikel 2.17 Woningbouw

Nummer G9

Wil in tegenstelling tot wat de provinciale omgevingsvisie stelt, wél inzetten op regionale afstemming. De regionale woonvisie is hiervoor een goed instrument. In het ambtelijk vooroverleg is hier al over gesproken. Het onderdeel wonen is dan ook in de provinciale omgevingsverordening goed aangepast. Graag de omgevingsvisie op dezelfde punten aanpassen.

Antwoord

In artikel 2.17 is opgenomen dat wij van gemeenten vragen om hun woonvisie af te stemmen met de buurgemeenten en om tot een strategische inzet ten aanzien van de gehele voorraad te komen. De wijze waarop dit gebeurt is vormvrij en aan de gemeenten. De regionale woonvisie is hiervoor inderdaad een goed instrument, wij kunnen ons goed voorstellen dat u dit instrument handhaaft. Wij passen de Omgevingsvisie hierop aan.

Wijziging

De tekst van de Omgevingsvisie wordt aangepast.

Nummer G1

In goede samenwerking tussen gemeenten en provincie is de tekst van artikel 2.17 over woningbouw opgesteld. Er is nog een opmerking: er staat bij 1a. dat bijgedragen moet worden in de balans van vraag en aanbod op Drentse schaal. Dat kan de gemeente echter niet beoordelen. Verzoekt dit aan te passen naar de regionale schaal.

Antwoord

Door de provincie wordt periodiek een bevolkings- en huishoudensprognose opgesteld. Recent is afgesproken ook een monitor op te stellen. Daarnaast zijn diverse landelijke monitors en prognoses beschikbaar en cijfers per gemeente. We vragen de gemeenten niet om een beoordeling van vraag en aanbod in geheel Drenthe, maar om een bijdrage te leveren aan het bewerkstelligen van deze balans.

Wijziging

Geen

Nummer G1

Artikel 2.17, lid 1 Omgevingsverordening. Het woonbeleid is een gemeentelijke opgave. De tekst in de omgevingsvisie en omgevingsverordening is te gedetailleerd en dwingend. Het is voldoende om op te nemen dat gemeenten beschikken over een woonvisie met strategisch beleid waarin demografische behoefte en woningvraag op elkaar afgestemd worden. Afstemming betekent niet automatisch instemming. Verzoekt de overige eisen uit de Omgevingsverordening te laten vervallen.

Antwoord

Wij achten evenwicht tussen vraag en aanbod op de woningmarkt van provinciaal belang, met name in die gebieden waar de demografische transitie potentieel kan leiden tot accumulatie van sociaal-economische problematiek. Zowel vanuit lokaal als Rijksniveau bestaat de behoefte om tot regionale afstemming te komen. Voor een gezamenlijke afstemming achten wij overeenstemming randvoorwaardelijk, zoals gebruikelijk was bij de voorheen verplichte regionale woonvisies.

Wijziging

Geen

Nummer G4

De tekst van paragraaf 2.17 woningbouw sluit niet goed aan op de tekst van de visie. Graag beter afstemmen (blz. 14/15).

Antwoord

Het Strategisch Voorraad Beheer wordt inderdaad ten onrechte genoemd. Wij brengen de tekst in overeenstemming met elkaar.

Wijziging

De tekst in de Omgevingsvisie wordt aangepast.

Nummer G4

In de toelichting van de Omgevingsverordening over paragraaf 2.17 wordt verwezen naar bestuurlijke afspraken. Het is niet helder welke afspraken dit zijn en gevraagd wordt dit te verduidelijken (blz. 14/15).

Antwoord

Hiermee wordt bedoeld nog te maken bestuurlijke afspraken. We passen de tekst in de toelichting hierop aan.

Wijziging

In de toelichting wordt opgenomen: Voor de doelstellingen per gemeente op het gebied van kwaliteit, kwantiteit, doelgroepen, duurzaamheid en kernenstructuur worden op bestuurlijk niveau afspraken gemaakt waarmee kan worden ingespeeld op wijzigende (markt)omstandigheden waardoor bijstelling van afspraken noodzakelijk kan zijn. Hiermee beoogt de provincie een overaanbod of een niet passend aanbod te voorkomen, teneinde verlies van de ruimtelijke kwaliteit (door o.a. leegstand) tegen te gaan.

Nummer G6

Het strategisch voorraadbeheer heeft geen meerwaarde ten opzichte van de huidige wijze van regionale regie op de woningvoorraad. De doorwerking van het SVB in de Omgevingsverordening is daarmee overbodig.

Antwoord

Het Strategisch Voorraad Beheer wordt inderdaad ten onrechte genoemd. Wij brengen de tekst in overeenstemming met elkaar.

Wijziging

De tekst in de Omgevingsvisie wordt aangepast.

Nummer O4

De beoogde woningbouwontwikkeling aan/nabij Boermastreek is niet incidenteel, maar massaal en in strijd met het woningbouwbeleid voor het buitengebied.

Antwoord

De ontwikkeling van bijzondere woonmilieus achten wij van provinciaal belang, om zo een goed woon- en werkklimaat voor een breed pallet aan doelgroepen in Drenthe te kunnen aanbieden. De uitwerking hiervan dient te voldoen aan provinciaal beleid, waaronder passend bij de kernkwaliteiten van het gebied. Wij hebben een positieve grondhouding ten aanzien van initiatieven om bijzondere woonmilieus te realiseren. Op dit moment is bij ons geen concreet plan bekend, waardoor het niet mogelijk is om deze te kunnen beoordelen ten aanzien van effecten op de omgeving. Om deze reden hebben wij besloten geen zoekgebied in de Omgevingsverordening op te nemen en artikel 2.17 lid 3 de laatste zin te laten vervallen.

Wijziging

De laatste zin uit artikel 2.17 lid 3 wordt geschrapt. De kaart met het zoekgebied wordt ook geschrapt.

Nummer N4

In 2.17 lid 3 is een bijzondere bepaling opgenomen in verband met Anastasiadorp in Borger-Odoorn. Het lijkt de NMFD niet de bedoeling dat er in een algemene regeling van de provincie bepalingen worden opgenomen waarmee aan één specifiek ruimtelijk plan medewerking kan worden verleend. De locatie van Anastasiadorp is ongelukkig en gezien de ontwikkelingen en aanwezige kwaliteiten in het betreffende gebied ook omstreden.

Antwoord

De ontwikkeling van bijzondere woonmilieus achten wij van provinciaal belang, om zo een goed woon- en werkklimaat voor een breed pallet aan doelgroepen in Drenthe te kunnen aanbieden. De uitwerking hiervan dient te voldoen aan provinciaal beleid, waaronder passend bij de kernkwaliteiten van het gebied. Wij hebben een positieve grondhouding ten aanzien van initiatieven om bijzondere woonmilieus te realiseren. Op dit moment is bij ons geen concreet plan bekend, waardoor het niet mogelijk is om deze te kunnen beoordelen ten aanzien van effecten op de omgeving. Om deze reden hebben wij besloten geen zoekgebied in de Omgevingsverordening op te nemen en artikel 2.17 lid 3 de laatste zin te laten vervallen.

Wijziging

De laatste zin uit artikel 2.17 lid 3 wordt geschrapt. De kaart met het zoekgebied wordt ook geschrapt.

Nummer G13

Het strategisch voorraadbeheer sluit niet aan bij het recent vastgestelde woonvisie 2017-2022, de gemeente maakt niet direct een wijziging van beleid. Graag aanvullende toelichting op de mogelijkheid om functieverandering recreatie naar wonen, mede in het licht van de woonvisie die moet leiden tot vermindering van harde plancapaciteit.

Antwoord

In artikel 2.17 is opgenomen dat wij van gemeenten vragen om hun woonvisie af te stemmen met de buurgemeenten en om tot een strategische inzet t.a.v. de gehele voorraad te komen. De recent vastgestelde woonvisie 2017 - 2022 is gemaakt onder het 'oude regime' en zou daarmee compatible moeten zijn met de toen verplichte regionale woonvisie. Hiermee is voldaan aan onze vraag om de woonvisie af te stemmen met de buurgemeenten, waarbij afstemming eveneens instemming betekent. Ten aanzien van functieverandering van recreatie naar wonen geldt dat uit jurisprudentie volgt dat een toevoeging van recreatiewoningen aan de woningvoorraad meetelt in de weging om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Dit is toegelicht door de Stec-groep en Hekkelman advocaten in de informatiesessie 'Ladderzat' welke wij in het najaar van 2017 hebben georganiseerd.

Wijziging

Geen

Artikel 2.18 Bedrijvigheid

Nummer G1

Vraagt of het Rundedal in Emmen getransformeerd kan worden naar een kant-en-klaar terrein dat beschikbaar is voor de vestiging van nieuwe bedrijven met een zeer groot ruimtebeslag (>4 ha).

Antwoord

Wij adviseren u om over de transformatie van het Rundedal in overleg te gaan met de gemeenten in uw afstemmingsregio. Op basis van regionale afspraken kan een dergelijk verzoek invulling krijgen.

Wijziging

Geen

Nummer G4

In 2.18 komen dezelfde bestuurlijke afspraken terug. Niet duidelijk is welke afspraken hier worden bedoeld (blz. 15).

Antwoord

We begrijpen dat dit onduidelijk is en strepen de zinsnede "dan wel indien er bestuurlijke afspraken zijn gemaakt" uit de Omgevingsverordening.

Wijziging

In artikel 2.18 lid 1 wordt de volgende zinsnede geschrapt: "dan wel indien er bestuurlijke afspraken zijn gemaakt".

Nummer G3

Verzoekt de vestiging van een biovergassingsinstallatie op het bedrijventerrein Oeveraseweg bij Havelte in te passen in de Omgevingsverordening. Het lokale bedrijventerrein Oeveraseweg te Havelte leent zich qua ligging en ontsluiting goed voor een verdere ontwikkeling als (sub) regionaal bedrijventerrein.

Antwoord

Met de gemeente is besproken in hoeverre het bedrijf waar het hier om gaat beleidsmatig aanvaardbaar is op een lokaal bedrijfsterrein. We willen dat ontwikkelingen qua schaalniveau zoveel mogelijk passen binnen de context van een lokaal bedrijfsterrein. In de plaatsgevonden besprekingen met de gemeente heeft dit aandacht kregen.

Wijziging

Geen

Artikel 2.20 Functiewijziging verblijfsrecreatie

Nummer G4

De term legalisatie wordt gebruikt bij revitalisering van vakantieparken. Het is ook denkbaar dat het gaat om omzetting voor niet-legalisatie trajecten. Vraagt de term ‘legalisatie’ te veranderen in ‘functiewijziging’ (blz. 17).

Antwoord

Artikel 2.20 is opgesteld ten behoeve van het transformeren van bestaande verblijfsrecreatie. Er kan ook sprake zijn van functiewijziging zonder het legaliseren van permanente bewoning. Derhalve past de term functiewijziging beter. In het artikel zal deze worden aangepast.

Wijziging

De artikelnaam van artikel 2.20 wordt “Functiewijziging verblijfsrecreatie naar wonen”. In artikel 2.20 lid 1 sub b wordt het woord “legalisatie” vervangen door “functiewijziging”.

Nummer R1, R4

Waardeert dat ingezet wordt op revitalisering van vakantieparken. Het is een goede ontwikkeling dat er ruimte wordt geboden om verblijfsbestemmingen - onder voorwaarden - te veranderen naar andere functies teneinde de sector te versterken en robuust te maken (artikel 2.20 en en 2.21).

Antwoord

Dit wordt voor kennisgeving aangenomen. Dank voor de ondersteuning van ons beleid.

Wijziging

Geen

Nummer R4

Is van mening dat bij nieuwvestiging van recreatiebedrijven het van belang is om te voorkomen dat er meer van hetzelfde komt. Is van mening dat ‘onderscheidend zijn’ basisvoorwaarde moet worden voor nieuwvestiging.

Antwoord

Wij achten 'onderscheidend zijn' van belang, maar nemen het niet op als basisvoorwaarde in de Omgevingsverordening.

Wijziging

Geen

Artikel 2.21 Nieuwe verblijfsrecreatie

Nummer R1, R4

In artikel 2.21 wordt als voorwaarde gesteld dat het ruimtelijk plan regels stelt ter waarborging van levensvatbare langjarige bedrijfsmatige exploitatie van het park, zodat permanente bewoning van recreatiewoningen wordt voorkomen. Deze formulering is te uitvoerig. Het stellen van de voorwaarde dat het ruimtelijk plan regels bevat ten aanzien van een bedrijfsmatige exploitatie zou voldoende moeten zijn. Hoe dient een overheid de levensvatbare langjarige bedrijfsmatige exploitatie te toetsen? Permanente bewoning op verblijfsrecreatiebedrijven moet voorkomen worden. Actieve handhaving door gemeenten is hierbij onmisbaar.

Antwoord

Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen om toekomstige problematiek omtrent de permanente bewoning van recreatiewoningen te voorkomen. Dit zal onder meer tot uitdrukking komen in het ruimtelijke plan, waarin regels gesteld worden ter borging van levensvatbare langjarige bedrijfsmatige exploitatie van het park.

Wijziging

Geen

Artikel 2.22 Windenergie

Nummer O22

Merkt op dat artikel 2.22 en 2.23 van de provinciale Omgevingsverordening nietszeggend zijn en stelt voor deze te vervangen door specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden (SMART) geformuleerde doelen.

Antwoord

De regels zoals verwoord in de Omgevingsverordening zijn naar onze mening duidelijk genoeg om het beleid uit te voeren.

Wijziging

Geen

Nummer L1, N4

In artikel 2.22 wordt in lid 2 beschreven hoe kleine installaties voor de opwekking van elektriciteit met wind, met een ruimtelijk plan kunnen worden gerealiseerd. In dit artikel wordt voor deze installaties een maximale hoogte van 20 meter gehanteerd. Er is, kijkend naar de rentabiliteit van installaties en wat er op de markt wordt aangeboden, bij het bepalen van deze norm van 20 meter onvoldoende naar de praktijk gekeken. Pleit er voor om de maximale ashoogte op 15 meter te stellen. De landschappelijke impact van dergelijke opstellingen is beperkt en tegelijkertijd kan een impuls worden gegeven aan decentrale opwekking van elektriciteit, in het bijzonder bij agrarische bedrijven.

Antwoord

In artikel 2.22 wordt “die niet groter zijn 20 m” vervangen door “met een ashoogte van maximaal 15 m”.

Wijziging

In artikel 2.22 wordt “die niet groter zijn 20 m” vervangen door “met een ashoogte van maximaal 15 m”.

Nummer N4

In 2.22 lid 1a wordt gesproken van ‘windturbines’. In lid 1b wordt gesproken van ‘molens’. Aangeraden wordt consequent gebruik te maken van het begrip ‘windturbines’, ook omdat dit begrip is opgenomen in de begripsbepalingen van de Omgevingsverordening.

Antwoord

We zullen dit aanpassen in de Omgevingsverordening en het begrip ‘windturbines’ hanteren.

Wijziging

In artikel 2.22 wordt het woord “molens” vervangen door “windturbines”.

Nummer N4

In art. 2.22 lid 2 staat de maximale hoogte van ‘kleine installaties’. Onduidelijk is of deze hoogtebepaling (20m) betrekking heeft op de ‘tiphogte’ of de ‘ashogte’ van betreffende installaties. In de praktijk wordt gesproken van ‘kleine windturbines’ als sprake is van een ashoogte van maximaal 20 meter. Aangezien voor deze kleine windturbines een afwijkende bepaling wordt gehanteerd wordt geadviseerd hiervan uit te gaan.

Antwoord

In artikel 2.22 wordt “die niet groter zijn 20 m” vervangen door “met een ashoogte van maximaal 15 m”.

Wijziging

In artikel 2.22 wordt “die niet groter zijn 20 m” vervangen door “met een ashoogte van maximaal 15 m”.

Nummer N4

Graag motiveren waarom er een afwijkingsbepaling is opgenomen voor kleine windturbines, onder andere omdat het nog zeer ter discussie staat of deze turbines beter zijn in te passen in het landschap en of het makkelijker toelaten van deze kleinere windturbines het realiseren van de beoogde opwekcapaciteit niet juist in de weg kan staan.

Antwoord

We bieden ruimte voor alle vormen van hernieuwbare energieproductie. De afwijkingsbepaling voor kleine windturbines maakt het voor onze gemeenten mogelijk om zonder provinciale afstemming ontwikkelingen mogelijk te maken.

Wijziging

Geen

Nummer G12

In artikel 2.22 wordt niet ingegaan op invloed die windturbines kunnen hebben op de omgeving en hoe daar vanuit het provinciale belang mee wordt omgegaan. Een windturbine kan passend zijn in het landschap, maar toch een negatieve invloed hebben op de leefomgeving. De grootte van een windmolenpark, het type molen en de afstand tot woningen zijn enkele aspecten die hierop een grote invloed hebben. Verwacht wordt dat dit artikel wordt aangevuld met passende kaders, of een verwijzing naar een beleidsregel waarin die kaders zijn of worden vastgelegd. Bij de totstandkoming daarvan ziet de gemeente voor zichzelf een actieve rol weggelegd.

Antwoord

Bij de ontwikkeling van windturbines gelden in ieder geval de wettelijke kaders. Daarnaast bepalen de kenmerken van het initiatief en van de omgeving wat op de betreffende locatie passend is. Met de inzet van het Combinatiemodel gaan we gezamenlijk op zoek naar oplossingen. Daarnaast kan het proces om te komen tot een Drentse Regionale energiestrategie leiden tot algemeen geldende regels en kaders voor de ontwikkeling van windturbines.

Wijziging

Geen

Nummer G12

In de verordening is niets terug te vinden over maatschappelijk draagvlak. Graag dit toevoegen.

Antwoord

In het proces om te komen tot een Drentse Regionale Energiestrategie gaan wij samen met u werken aan het horen en betrekken van de Drentse samenleving. Daarnaast leidt de inzet van het Combinatiemodel tot het nadrukkelijker betrekken van belanghebbenden, waaronder inwoners. Wij nemen voor dit aspect geen regels op in de verordening.

Wijziging

Geen

Nummer G12

In artikel 2.22 lid 2 staat dat de randvoorwaarden uit lid 1 niet van toepassing zijn op kleinere windmolens. Gezien het feit dat kleinere windmolens minder efficiënt zijn en toch ook een impact hebben op de fysieke leefomgeving, is het niet wenselijk dat afgeweken kan worden van de genoemde randvoorwaarden. Zeker gezien het feit dat de beschikbare ruimte zo efficiënt mogelijk benut moet worden. Graag artikel 2.22 lid 2 verwijderen.

Antwoord

Dit artikel geeft de gemeente de ruimte om zonder betrokkenheid van de provincie de ontwikkeling van kleine windturbines mogelijk te maken. Het is aan de gemeente daarvoor beleid te ontwikkelen.

Wijziging

Geen

Nummer G12

Er wordt vanuit gegaan dat met artikel 2.22 lid 2 met ‘niet groter dan 20 m’ wordt bedoeld: ‘niet hoger dan 20 m tiphoogte.’

Antwoord

In artikel 2.22 wordt “die niet groter zijn 20 m” vervangen door “met een ashoogte van maximaal 15 m”.

Wijziging

In artikel 2.22 wordt “die niet groter zijn 20 m” vervangen door “met een ashoogte van maximaal 15 m”.

Nummer G4

In artikel 2.22 sub 2 staat een afwijking voor kleine windmoleninstallaties die niet groter zijn dan 20 meter. De conclusie van dit tweede lid is dat een solitaire windmolen of een kleinere windmolen niet onder sub 1 zou vallen. Echter, in lid 1 staan ook mogelijkheden voor kleinere windmolens. De ervaring is dat dergelijke installaties vaak hoger zijn. Ze hebben vaak een ashoogte van 15 meter en een wiekdiameter van 6 meter, in totaal dus 21 meter. Een voorbeeld hiervan is de EAZ-Wind molen van 27 meter welke in den lande al veel in gebruik is. Graag de norm van 20 meter verhogen naar 21 meter.

Antwoord

In artikel 2.22 wordt “die niet groter zijn 20 m” vervangen door “met een ashoogte van maximaal 15 m”.

Wijziging

In artikel 2.22 wordt “die niet groter zijn 20 m” vervangen door “met een ashoogte van maximaal 15 m”.

Nummer O9

In de omgevingsvisie en omgevingsverordening staat dat bij molens sprake moet zijn van een afzonderlijk waarneembare opstelling. Stelt een minimale afstand van 4 kilometer voor (zoals in het Streekplan Gelderland 2005). Deze afstand moet niet gelden voor windparken in het zoekgebied in de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Emmen en Coevorden. Gaat er vanuit dat er niet bedoeld is dat er tussen de molens binnen een opstelling geen interferentie mag zijn. Voorgesteld wordt daarom de zin ‘Een opstelling is herkenbaar als turbines niet ten opzichte van elkaar interfereren, dus afzonderlijk waarneembaar zijn’ op pagina 18 van de Toelichting op de Omgevingsverordening aan te passen.

Antwoord

Het gaat inderdaad om interferentie tussen parken, en niet tussen turbines op een park.

Wijziging

Geen

Artikel 2.23 Windenergie specifieke afspraken

Nummer O9

Aan artikel 2.23 een derde lid toevoegen waarin wordt opgenomen dat de Drentse opgave van 285,5 MW via het windpark De Drentse Monden en Oostermoer in de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze kan worden gehaald.

Antwoord

Dit betreft het Rijksinpassingsplan Drentse Monden en Oostermoer. Dit is regelgeving van het Rijk en hoeft daarom niet opgenomen te worden in de Provinciale Omgevingsverordening.

Overigens staat de 285.5 MW voor het hele zoekgebied, dus niet enkel De Drentse Monden en Oostermoer, maar ook Emmen en Coevorden.

Wijziging

Geen

Artikel 2.24 Zonne-energie

Nummer L1

Stelt vast dat de Verordening geen bepalingen kent die daadwerkelijk sturen op de positionering van zonne-opstellingen. Dit in tegenstelling tot de vorige versie van de Verordening die verwees naar een ladder.

Antwoord

Deze constatering is juist. Wij wijzen geen locaties voor zonne-energie aan en hebben de zogenoemde Zonne-ladder uit de verordening gehaald. We staan achter het gedachtengoed van de Zonneladder en hebben dat daarom ook in onze Omgevingsvisie verwoord. In de praktijk zien we echter dat de Zonneladder ons, vooral bij grootschalige ontwikkelingen, nauwelijks sturingsmogelijkheden geeft. Daarnaast hebben we voor het behalen van de energieopgave meer ruimte nodig dan de daken en de ruimte binnen bestaand stedelijk gebied ons bieden. Ook zien we een verschil in ontwikkelingssnelheid tussen zon op daken en grootschalige zonne-parken, gezien de kleinschaligheid en de vele dakeigenaars. Daarom hebben we besloten de Zonneladder uit onze verordening te halen.

Wijziging

Geen

Nummer N4

Adviseert in artikel 2.24 een eenduidige definitie voor zonne-akkers te gebruiken. De definitie uit de Omgevingsvisie Groningen biedt duidelijkheid over wat er onder zonne-akkers verstaan kan worden: 'Een ruimtelijk samenhangende, grondgebonden of drijvende installatie voor het opwekken van zonne-energie, groter dan 200 m²'.

Antwoord

Wij zien geen meerwaarde in een definitie.

Wijziging

Geen

Nummer N4

In de toelichting op 2.24 staat nog de tekst uit de vorige Omgevingsverordening. Deze tekst moet worden aangepast aan het nieuwe beleid uit de Omgevingsvisie. Door het handhaven van de 'oude' toelichting wordt ten onrechte de indruk gewekt dat er niets is veranderd.

Antwoord

De toelichting op 2.24 is inderdaad niet in lijn met het nieuwe beleid. Wij passen de toelichting aan.

Wijziging

De toelichting wordt aangepast.

Nummer G12

In artikel 2.24 ontbreekt een regeling, inclusief afwegingskader, die betrekking heeft op zorgvuldig ruimtegebruik zoals beschreven in het Besluit ruimtelijke ordening. Een nieuw zonnepark is geen landelijke maar een stedelijke functie die als ‘nieuwe stedelijke ontwikkeling’ in het landelijk gebied aangemerkt dient te worden. Minister Wiebes heeft recent in een schriftelijk antwoord naar de tweede kamer op vragen over de ‘Stormloop op grond voor zonneparken’ aangegeven dat zorgvuldig moet worden omgegaan met landbouwgronden en dat dit moet worden betrokken bij de ruimtelijke afwegingen als er zonnepanelen geplaatst gaan worden. Hij geeft aan dat de verantwoordelijkheid hiervoor primair bij de gemeente én de provincie ligt. De minister verwijst in zijn antwoord naar het toepassen van de Ladder voor duurzame verstedelijking uit het Besluit ruimtelijke ordening en hij concludeert ‘Deze komt er voor zonneparken als stedelijke functie in essentie op neer dat het in gebruik nemen van landbouwgrond de laatste optie is.’ Vindt de zonneladder een instrument dat zeer geschikt is om deze doelstelling vorm te geven. Door geen regeling op te nemen in de verordening betreffende het zorgvuldig ruimtegebruik legt de provincie in feite de verantwoordelijkheid hiervoor volledig bij de gemeente. De gemeente zal hierin haar verantwoordelijkheid nemen, maar verwacht ook dat de provincie haar verantwoordelijkheid neemt en een dergelijke regeling opneemt in de verordening.

Antwoord

Wij geven ruimte aan de ontwikkeling van initiatieven voor de productie van hernieuwbare energie. Wij wijzen geen locaties aan en laten de Zonneladder los als sturingsinstrument. Daarmee komt de besluitvorming om ruimte te geven aan zonne-energie op landbouwgrond inderdaad primair bij de gemeente te liggen.

Wijziging

Geen

Nummer 011

De ‘zonne-ladder’ moet gehandhaafd blijven. Indien de panelen buiten het bestaand stedelijk gebied worden geplaatst, dient dat op een bijzondere plek te zijn, zoals een vuilstort en niet midden in de natuur.

Antwoord

We staan achter het gedachtegoed van de Zonneladder en hebben dat daarom ook in onze Omgevingsvisie verwoord. In de praktijk zien we echter dat de Zonneladder ons, vooral bij grootschalige ontwikkelingen, nauwelijks sturingsmogelijkheden geeft. Daarnaast hebben we voor het behalen van de energieopgave meer ruimte nodig dan de daken en de ruimte binnen bestaand stedelijk gebied ons bieden. Ook zien we een verschil in ontwikkelingsnelheid tussen zon op daken en grootschalige zonne-parken, gezien de kleinschaligheid en de vele dak-eigenaren. Daarom hebben we besloten de Zonneladder uit onze verordening te halen.

Wijziging

Geen

Nummer 011

Artikel 3.30 van de huidige Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2014 is dwingender en concreter dan artikel 2.24 van de ontwerp-verordening 2018, dat meer vrijheid biedt en vagere criteria kent. Deze wijziging is nadelig voor het landgoed.

In de ontwerp Omgevingsvisie, het planMER en de toelichting op de ontwerp-omgevingsverordening wordt aandacht besteed aan het lokale landschap, natuur, cultuurhistorie en dergelijke, maar in artikel 2.24 zijn de criteria beperkt tot de inpasbaarheid in het landschap, een combinatie met andere functies en/of een meerwaarde voor de provincie.

Antwoord

Bij initiatieven voor de productie van hernieuwbare energie gelden in ieder geval de wettelijke kaders en gemeentelijk beleid. De kenmerken van het initiatief en van de omgeving zijn bepalend voor wat op de betreffende locatie passend is. Met de inzet van het Combinatiemodel gaan we samen met belanghebbenden op zoek naar de passende kaders en randvoorwaarden. In de verordening nemen we geen aanvullende regels of criteria op.

Wijziging

Geen

Nummer G8

Kan zich vinden in artikel 2.24. Het gemeentelijke beleidskader voor de periode 2018-2020 sluit daar op aan.

Antwoord

Dank voor de ondersteuning van ons beleid.

Wijziging

Geen

Artikel 2.27 Nationaal Park Drentsche Aa

Nummer D1

Vraagt om overleg over de uitzondering in artikel 2.27 lid 3, energieontwikkeling in het Nationaal Park Drentsche Aa. In de toelichting staat vermeld dat het gaat om opslag van duurzame energie in zoutkoepels.

Antwoord

De energietransitie en duurzame energie zijn belangrijke thema's voor Drenthe. Opslag van duurzame energie in zoutkoepels kan hieraan een bijdrage leveren. Een van de zoutkoepels die hiervoor geschikt zouden kunnen zijn, bevindt zich deels onder het Nationaal Park. Mocht een dergelijke ontwikkeling zich voordoen dan hebben wij aandacht voor een zorgvuldig proces, waarbij u betrokken wordt.

Wijziging

Geen

Artikel 2.34 Water

Nummer 07

Gevraagd wordt, hoe midden in het NNN en Beekdal van het Oude Diep wonen kan bestaan zonder dat de bewoners hinder of schade ondervinden. Verschillende zaken zijn van toepassing op deze locatie, waaronder NNN, Beekdal en Zand Rijn Oost Robuust en klimaatbestendig watersysteem. Het Beekdal wordt door de provincie aangegeven als zijnde onbebouwd gebied waar water vastgehouden kan worden, waarbij voor Beekdalen met de functie Natuur geen normering voor toelaatbare inundatie van toepassing is.

Antwoord

We geven op hoofdlijnen het beleid aan. Het is aan het waterschap om de waterhuishouding af te stemmen op de functies van het gebied. Bij natuurprojecten is de uitvoering in handen van Prolander in opdracht van ons. Wanneer bij aanpassing van de waterhuishoudkundige inrichting ongewenste effecten in aangrenzende functies dreigen op te treden dan stellen wij dat maatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten te voorkomen. Als dit niet mogelijk blijkt, wordt gezocht naar compensatie met bijvoorbeeld (ruil)grond of in de vorm van een schadevergoeding. Indien deze laatste stap niet haalbaar is wordt het gehele project heroverwogen. Voor de beekdalen geven wij verder aan dat de opgave en urgentie in de beekdalen verschillend is en daarom is er ruimte voor maatwerkoplossingen. In een gebiedsgerichte aanpak wordt in het voortraject veel aandacht geschonken aan het betrekken van grondeigenaren en andere belanghebbenden.

Ons beleid wordt in uitvoeringsprojecten vertaald in concrete maatregelen waarvoor door het waterschap aparte besluiten worden genomen of een watervergunning moet worden afgegeven. Belanghebbenden hebben daarbij de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen dan wel bezwaar te maken.

Wijziging

Geen

Hoofdstuk 3 Natuurbescherming

Nummer N5

Natuurbescherming, Hoofdstuk 3, Algemeen

In de Wet natuurbescherming is een aantal artikelen opgenomen gericht op een actieve natuurbescherming. We hadden verwacht dat GS nieuwe gebieden zouden aanwijzen als 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en 'bijzondere provinciale landschappen' en dat de provincie initiatieven zou nemen om verdere achteruitgang van onze Natura 2000-gebieden door met name ammoniak en bestrijdingsmiddelen te voorkomen en vooral door middel van maatregelen om te buigen naar een herstel. In de mer wordt opgemerkt dat de milieucondities in het NNN onvoldoende zijn om een duurzame instandhouding van de meest kritische soorten in het NNN te kunnen garanderen en dat de instandhoudingsdoelen voor de Drentse Natura 2000-gebieden niet worden gegarandeerd. Desondanks is niet waarneembaar dat de provincie op basis van artikel 1.12 de nodige maatregelen treft.

Antwoord

Anders dan gesteld is er geen verplichting om de actie die wij ondernemen in het kader van actieve soortenbescherming op grond van artikel 1.12 Wnb in de Omgevingsverordening vast

te leggen. Wij hebben juist in de artikelen 2.30 en 2.31 ter uitwerking van artikel 1.12, lid 3 Wnb een regeling opgenomen voor een door ons (Gedeputeerde Staten) aangewezen bijzonder provinciaal natuurgebied of bijzonder provinciaal landschap. Om deze reden kunnen wij de zienswijze dan ook niet volgen.

Voor zover de indiener opmerkt dat zij verwacht dat wij meer zouden doen om verdere achteruitgang van Natura 2000-gebieden te voorkomen verwijzen wij naar de inspanningen die wij verrichten op basis van het PAS. In relatie tot de PAS investeren wij –samen met onze PAS partners- juist veel in de Natura 2000 gebieden door onder andere het verrichten van herstelmaatregelen. Ook buiten PAS-gebieden voeren wij maatregelen uit voor natuurherstel conform het programma Natuurlijk Platteland. De indiener verwacht dat in de Omgevingsverordening de garantie wordt gegeven dat er geen negatieve effecten op Natura 2000 gebieden voordoen. Gelet op artikel 1.12 Wnb bestaat hiertoe geen verplichting in de Omgevingsverordening.

Wijziging

Geen

Artikel 3.1 Vrijstelling vergunningplicht

Nummer N5

Artikel 3.1 is te kort door de bocht. Het aanwijzen van handelingen onder 2.9 derde lid Wnb is, zoals verwoord in het vierde lid, aan voorwaarden/regels gebonden. Deze regels moeten in de verordening staan. Ook in de toelichting ontbreekt deze motivering. Art. 3.1 zet de deur open om vee een Natura 2000-gebied in te jagen en het biedt een juridische mogelijkheid om zonder vergunningen ammoniak te emitteren. De volgende zinsnede komt nogal naïef over. Als koeien buiten lopen, veroorzaken ze minder ammoniakuitstoot dan in een stal. Indien de weidegang toeneemt, heeft dat positieve gevolgen voor de daling van ammoniakemissies waarmee het te rechtvaardigen is dat deze activiteit wordt vrijgesteld. Als de weidegang toeneemt (meer koeien) betekent dit een vergroting van de emissie.

Antwoord

Uit het stelsel van de Wet natuurbescherming vloeit niet voort dat de onderbouwing van de vrijstelling (zoals opgenomen in artikel 3.1 Omgevingsverordening) in de verordening zelf moet staan. De onderbouwing van de vrijstelling is te vinden in de “Toelichting op de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe”. Er is geen rechtsregel die het verbiedt om in een toelichting bij een verordening voor meer informatie te verwijzen naar een openbaar te raadplegen Nota van toelichting.

De indiener stelt dat het naïef is om aan te nemen dat een toename van weidegang positief is voor de daling van ammoniakemissies. Het gestelde voorbeeld in de toelichting gaat er echter vanuit dat als gevolg van de toename van weidegang het aantal koeien dat opgesteld staat zal afnemen (de facto dezelfde aantallen koeien). De indiener gaat ervan uit dat het aantal koeien in het genoemde voorbeeld zal toenemen. Met deze verduidelijking zien wij geen aanleiding om de Omgevingsverordening of de toelichting aan te passen.

Wijziging

Geen

Artikel 3.2 Soortenvrijstelling ruimtelijke inrichting, bestendig beheer en onderhoud

Nummer N5

Artikel 3.2 behelst vrijstelling beschermingsregime voor de soorten genoemd in bijlage IV van deze verordening. Bijlage IV is niet te vinden. Uit de toelichting volgt dat vrijstelling zal worden verleend voor Kleine Watersalamander, Bunzing, Hermelijn, Wezel, Egel. Niet is aangetoond dat wordt voldaan aan het gestelde in art. 3.8 vijfde lid van de Wnb. Niet is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat de ontheffing nodig is. Door de algemene werking van de vrijstelling is niet gegarandeerd dat de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast. De vrijstelling is in strijd met de opdracht die volgt uit art. 1.12 lid c. van de Wnb. Nu Bunzing, Hermelijn, Wezel en Egel op de Rode lijst is geplaatst, is de vrijstelling van deze soorten in strijd met de Wnb. De vrijstelling dient te vervallen en wanneer daartoe de wens bestaat, te worden vervangen door de mogelijkheid van ontheffing door GS.

Antwoord

Terecht wordt opgemerkt dat bijlage IV ontbreekt. De toelichting op bijlage IV was echter wel aanwezig bij de stukken zodat wel inzichtelijk is welke soorten er vrijgesteld worden. Dit punt wordt aangepast bij de definitieve vaststelling.

Zoals in de toelichting bij artikel 3.2 is toegelicht bestaat er voor deze vrijstelling geen ander bevredigend alternatief. Wij verwijzen daar korthedshalve naar de toelichting.

In de toelichting bij bijlage IV is gemotiveerd waarom deze soorten vrijgesteld zijn ondanks dat voorkomen op de rode lijst. Wij verwijzen daar korthedshalve naar de toelichting. Overigens hebben wij (GS) het ambtelijk advies opgevolgd en opdracht gegeven voor het doen van nader onderzoek naar de staat van instandhouding van de Bunzing, Hermelijn, Wezel en Egel. Afhankelijk van de uitkomst van dat onderzoek kan deze provinciale vrijstellingslijst heroverwogen worden.

Wijziging

Bijlage IV t/m VIII worden toegevoegd.

Artikel 3.4 Vrijstelling voor onderzoek en onderwijs

Nummer N5

Artikel 3.4

In de Omgevingsverordening wordt een verouderde, Nederlandse en wetenschappelijke benaming Middelste Groene Kikker gebruikt voor de Bastaardkikker. Het moet zijn Bastaardkikker, *Pelophylax esculentus*.

Antwoord

Wij nemen deze zienswijze over. In artikel 3.4, lid 1 van de Omgevingsverordening zullen wij de naamgeving aanpassen. Artikel 3.4, lid 1 Omgevingsverordening komt hierdoor als volgt te luiden:

“1. In afwijking van het bepaalde in artikel 3.10 en 3.34 van de Wet natuurbescherming geldt het verbod op het vangen en uitzetten van deze gevangen soorten niet ten aanzien van eieren van de meerkikker (*Pelophylax ridibundus*), middelste groene kikker (*Rana kl. esculenta*) *Bastaardkikker* (*Pelophylax esculenta*), bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*) voor zover deze handelingen plaatsvinden met het oog op gebruik van deze dieren bij onderzoek en onderwijs.”

Wijziging

In artikel 3.4, lid 1 Omgevingsverordening wordt “middelste groene kikker (*Rana kl. esculenta*)” vervangen door “Bastaardkikker (*Pelophylax esculenta*)”.

Artikel 3.5 Vrijstelling voor bescherming weidevogels

Nummer N5

Artikel 3.5 moet beter worden uitgewerkt anders kunnen er juridische c.q. handhavingsproblemen ontstaan. Voorbeeld: volièrehouder neemt eieren weg om die weidevogel te beschermen door ze in gevangenschap te gaan houden. Vervolgens doen ze een ring om en de vogel is geen beschermde vogel meer. Weidevogel is ook Wulp in Dwingelderveld.

Het begrip weidevogel is niet gebonden aan weide (begrasd grasland). Ook de bedreiging is niet geboden aan weide. Er broeden meer Kieviten in maisland dan in weilanden.

Toetsing aan art 3.3, lid 1 Wnb geeft PS de mogelijkheid per verordening af te wijken van art 3.1 Wnb (lichter beschermingsregime) en art. 3.8 geeft PS de mogelijkheid per verordening af te wijken van art. 3.5 Wnb (zwaarder beschermingsregime).

Deze mogelijkheid bestaat slechts ten aanzien van aangewezen soorten. Het begrip ‘weidevogel’ is niet opgenomen in de begrippenlijst. Dit kan alsnog waardoor aan deze voorwaarde kan worden voldaan.

Er zijn echter nog drie voorwaarden; korthedshalve, geen andere bevredigende oplossing, een in de wet genoemd belang en geen afbreuk aan staat van instandhouding. Niet wordt aangetoond dat wordt voldaan aan de voorwaarde dat er geen andere bevredigende oplossing is. Ter discussie staat of het gestelde in de Wnb ten aanzien van dit punt wel een juiste implementatie is van de Vogelrichtlijn. De bepaling in de Omgevingsverordening is veel te ruim gesteld en biedt mogelijkheden voor misbruik. Het mag niet zo zijn dat een ieder zijn gang maar kan gaan. Beter is dat artikel 3.5 Omgevingsverordening wordt gewijzigd in ontheffingsmogelijkheden voor natuurbeschermingsinstanties.

Antwoord

De zienswijze wordt deels overgenomen. Dit artikel is enkel bedoeld voor weidevogelbescherming in het veld waarbij nesten worden verplaatst voorafgaand aan landbouwactiviteiten. Het meenemen van eieren of jonge vogels naar een volière valt hier niet onder. De vrijstelling geldt alleen als men weidevogels verplaatst met het doel “voor de bescherming van weidevogels”. Om geen onduidelijkheid te laten bestaan dat dit gaat om bescherming van weidevogels in hun natuurlijke leefomgeving zullen wij de woorden “binnen het betreffende territorium” aan dit artikel toevoegen. Tevens wordt in de begrippen verduidelijkt wat onder een weidevogel kan worden verstaan.

Artikel 3.5 wordt gewijzigd in:

De verboden bedoeld in artikel 3.1, tweede, derde en vierde lid van de Wet natuurbescherming, gelden niet ten aanzien van weidevogels, ten behoeve van activiteiten bestemd en geschikt voor de bescherming van weidevogels, hun eieren en hun niet-vliegvlugge jongen binnen het betreffende territorium tegen landbouwwerkzaamheden en vee.

Aan de begripsbepaling wordt toegevoegd:

Weidevogels: alle grondbroedende vogelsoorten op percelen die in agrarisch gebruik zijn.

Wijziging

Artikel 3.5 wordt gewijzigd en aan de begripsbepalingen wordt ‘weidevogels’ toegevoegd.

Paragraaf 3.3.1, artikel 3.7 e.v.

Nummer N5

Paragraaf 3.3.1 Faunabeheereenheid

Constaateert een probleem, namelijk dat deze artikelen gebaseerd zijn op een lange traditie in een denklijn die niet overeenkomt met natuurbeschermingsgerichte, biologische en juridische denklijnen. Niet is bepaald aan wie de FBE verantwoording aflegt.

Antwoord

In de Omgevingsverordening is hierover geen bepaling waardoor wij hier niet verder op ingaan.

Wijziging

Geen

Artikel 3.8 Bestuurssamenstelling

Nummer O29

De Faunabeheereenheid is een zelfstandige rechtspersoon en dus zelf verantwoordelijk en bevoegd voor o.a. de samenstelling en evenwichtigheid van haar bestuur, het aanstellen van haar voorzitter, het uitnodigen van adviserende partijen, etc. De Provincie gaat in haar conceptverordening voorbij aan de zelfstandigheid van de FBE en handelt daarmee in strijd met de wettelijke kaders.

Antwoord

In het FBE bestuur zijn 3 zetels beschikbaar voor organisaties welke beheer voor staan en 3 zetels voor beschermers. Over de invulling van deze zetels dient de FBE zelf te beslissen.

Wijziging

Geen

Artikel 3.9 Adviseurs

Nummer N1

Artikel 3.9, deelname adviseurs FBE-vergaderingen.

Antwoord

Artikel 3.12 lid 2 van de Wet natuurbescherming voorziet er reeds in dat adviseurs geraadpleegd kunnen worden. Dit is een vrijheid die de wet Natuurbescherming heeft toegekend aan het bestuur. We zijn daarom van mening dat het in de eerste plaats aan de faunabeheereenheid is om te besluiten of en welke adviseurs worden uitgenodigd voor vergaderingen van het bestuur. Het voorgestelde artikel 3.9 wordt geschrapt. Verplichte deelname van adviseurs binnen de FBE hoeft niet in de Omgevingsverordening te worden geregeld.

Wijziging

Artikel 3.9 wordt geschrapt.

Artikel 3.11 Informatieverstrekking

Nummer N5

Art. 3.11 FBE moet ook de achterban van bijvoorbeeld Natuurmonumenten informeren. Dit betekent in de context ook dat die achterban, zijnde de leden, de FBE op het matje mogen roepen en belanghebbende zijn in het kader van deze Omgevingsverordening. In de praktijk gebeurt het informeren alleen naar de jagers.

Antwoord

Natuurmonumenten is in de FBE vertegenwoordigd. Deze persoon is verantwoordelijk voor het informeren van zijn achterban.

Wijziging

Geen

Artikel 3.12 Jaarlijks verslag

Nummer N5

Art. 3.12 eerste lid onder b: telcijfers voor iedere in het faunabeheerplan beschreven diersoort. Niet is bepaald wat voor telcijfers en hoe ze tot stand moeten komen.

Dit artikel moet gelezen worden in verband met 3.13 eerste lid onder a. Een faunabeheerplan beschrijft: a. een planmatig, gecoördineerd en duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, en

Bij dergelijke teksten verwachten we dan een beschrijving van het wel en wee van de Strontvlieg, want dat is ook een in het wild levend dier.

Antwoord

Enkel de soorten waar een faunabeheerplan voor wordt gemaakt hoeven geteld te worden zodat dit geen probleem oplevert.

Wijziging

Geen

Artikel 3.13 Eisen

Nummer N5

Tegen het gestelde in artikel 3.13 tweede lid hebben we bezwaren. Het geeft een veel te grote vrijheid aan de FBE en het faunabeheerplan. Dit artikel is te lezen als een vrijbrief dan wel opdracht populaties (van in het wild levende dieren) te beheren, lees beperken, schieten, etc. Beheer wordt door ons uitgelegd als een zeer breed scala aan mogelijke maatregelen om tot instandhouding van duurzame, gezonde populaties te komen.

Antwoord

De ruimte uit dat artikel vloeit rechtstreeks voort uit de Wet natuurbescherming. Hier kunnen wij dan ook niet nader op ingaan.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Door het opnemen van het gestelde in het derde lid, GS kunnen nadere regels stellen voor reeën, staat er feitelijk dat GS geen nadere regels kunnen stellen voor andere soorten dan reeën. Dit is onaanvaardbaar.

Antwoord

Op grond van artikel 3.12, lid 9 van de Wet natuurbescherming, in samenhang met het eerste lid, mogen provinciale staten regels stellen met betrekking tot een faunabeheerplan. Het is met dit artikel lid aan ons (GS) overgelaten regels te stellen aan het faunabeheerplan reeën. Wij hebben in de 'Beleidsregels Wet natuurbescherming provincie Drenthe' hier uitvoering aan gegeven conform het Flora en fauna beleidsplan 2014.

Wijziging

Geen

Nummer N1

Stelt voor volgens artikel 3.13, lid 3 de kaders van het faunabeheerplan met betrekking tot het beheer van reeën aan te laten sluiten bij de kaders zoals die gelden voor de overige faunabeheerplannen.

Antwoord

Op grond van artikel 3.12, lid 9 van de Wet natuurbescherming, in samenhang met het eerste lid, mogen provinciale staten regels stellen met betrekking tot een faunabeheerplan. Het is met dit artikellid aan ons (GS) overgelaten regels te stellen aan het faunabeheerplan reeën. Wij hebben in de 'Beleidsregels Wet natuurbescherming provincie Drenthe' hier uitvoering aan geven conform het Flora en fauna beleidsplan 2014.

Wijziging

Geen

Artikel 3.14 Werkgebied

Nummer N1

Constaateert dat artikel 3.14 vast stelt dat het faunabeheerplan geldt voor het gehele werkgebied van de faunabeheereenheid. Vervolgens eist artikel 3.16, lid 1 als basisvereiste dat de omvang van het werkgebied van het faunabeheerplan wordt aangegeven. Daar lijkt sprake te zijn geweest van een afwijkingsmogelijkheid of er is mogelijk een bepaling overbodig. Stelt voor de mogelijkheid op te nemen in artikel 3.14 dat faunabeheerplannen niet per se het hele werkgebied van de FBE Drenthe hoeven te omvatten.

Antwoord

Op basis van artikel 3.12, derde lid, van de wet Natuurbescherming dient de faunabeheereenheid voor hun werkgebied een of meer faunabeheerplannen vast te stellen. Het is zeer wenselijk dat het faunabeheer wordt uitgewerkt in één integraal plan waarin het gehele werkgebied wordt meegenomen, omdat dit het meest tegemoet komt aan de wettelijke eis van een planmatige en doelmatige aanpak. Wij onderkennen echter dat er situaties zijn dat het wenselijk is om hiervan af te wijken. Hierom stellen wij voor om het betreffende artikel aan te passen. Om de bestaande situatie met betrekking tot de provinciale luchthavens vast te leggen is dit nu tevens meege-

Het artikel 3.14 wordt gewijzigd in:

Artikel 3.14 Werkgebied

- “1. Een faunabeheerplan geldt voor het gehele werkgebied van de faunabeheereenheid Drenthe.
2. Uitgezonderd van het eerste lid zijn de luchthavens Eelde en Hoogeveen.
3. Ten behoeve van een planmatige en doelmatige aanpak (vanwege bijvoorbeeld de verspreiding van de soort, populatie en leefgebied) kan afgeweken worden van het eerste lid.”

Wijziging

Artikel 3.14 wordt gewijzigd.

Paragraaf 3.3.2 Faunabeheerplan, art. 3.14 Werkgebied

Nummer O29

Faunabeheerplan, niet alleen kijken naar Drentse populatie, maar ook naar landelijke populatie-ontwikkeling.

Antwoord

We kijken naar de Drentse populatie, omdat de te verlenen ontheffingen en opdrachten worden gegeven voor de Drentse populatie. Het staat de FBE vrij om ook landelijke populatietrends te betrekken bij een Faunabeheerplan.

Wijziging

Geen

Artikel 3.16 Basisvereisten faunabeheerplan

Nummer N1

Artikel 3.16 lid 2 sub a, rol FBE bij aanleveren gevalideerde cijfers.

Antwoord

Het FBE-bestuur dient erop toe te zien dat er gevalideerde telgegevens gebruikt worden. De data die Sovon verzamelt worden altijd gevalideerd. Daar is de FBE niet verantwoordelijk voor.

Wijziging

Geen

Artikel 3.17 Eisen van duurzaam beheer van populaties

Nummer N5

Artikel 3.17 is niet geheel te begrijpen. Als het faunabeheerplan onderdelen bevat die zijn gebaseerd op art. 3.17 Wnb kan niet worden volstaan met goedkeuring van het plan, maar moet er sprake zijn van een ontheffing. Hiermee zou de status van het faunabeheerplan veranderen. In de basis is goedkeuring van een faunabeheerplan een publiekrechtelijke rechtshandeling die niet vatbaar is voor bezwaar en beroep. Als het faunabeheerplan onderdelen bevat die een ontheffing vereisen, wordt het een besluit van GS.

Antwoord

Het rechtsgevolg van de goedkeuring van een faunabeheerplan wordt niet in de Omgevingsverordening geregeld. Hier kunnen wij dan ook niet nader op ingaan.

Wijziging

Geen

Artikel 3.18 Eisen bij schadebestrijding

Nummer N1

Meent dat achter de artikeltitel opgenomen moet worden de tekst: (met uitzondering van landelijk vrijgestelde soorten). Ziet graag een artikel opgenomen analoog aan artikel 3.19 eisen bij jacht.

Antwoord

De vereisten uit artikel 3.18 zijn van toepassing daar waar soorten beheerd worden op basis van schadebestrijding. Ongeacht of het landelijk vrijgestelde soorten zijn of op basis van een onthefing. Gelet hierop blijft artikel 3.18 ook gelden voor de landelijk vrijgestelde soorten.

Wijziging

Geen

Nummer O29

Artikel 3.18, eisen bij schadebestrijding, opnemen uitzondering voor landelijk vrijgestelde soorten.

Antwoord

Soorten waar beheer op plaatsvindt dienen geteld te worden en het afschot dient gerapporteerd te worden.

Wijziging

Geen

Artikel 3.20 Goedkeuring gedeputeerde staten

Nummer N5

Artikel 3.20 eerste lid is ten onrechte facultatief gesteld. Het faunabeheerplan dient ter goedkeuring te worden aangeboden. Veelal is het tot stand komen van een faunabeheerplan een 'onderonsje'. Het is veel beter om minimaal de mogelijkheid op te nemen om zienswijzen in te dienen. Beter nog zou zijn dat GS het faunabeheerplan vaststellen. Het is te voorzien dat dan pas inspraak van werkelijk deskundige biologen en ecologen zal plaatsvinden, hetgeen zal leiden tot aanzienlijke verbeteringen in het faunabeheer.

Antwoord

Goedkeuring door ons (GS) volgt uit artikel 3.12 lid 7 Wnb, dit artikel uit de Omgevingsverordening bereikt dat het faunabeheerplan pas wordt ingediend als het bestuur zich achter het plan heeft geschaard.

Het 'onderonsje' kunnen wij niet plaatsen. Het bestuur van de FBE bestaat uit een evenwichtige samenstelling van partijen, 3 vanuit de beherende kant en 3 vanuit de beschermende kant. De FBE heeft de mogelijkheid om zich bij het opstellen van een FBP te laten adviseren door biologen en ecologen.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Afname van insectenpopulaties in het Dwingelderveld

Pas onlangs werd bekend dat de insectenpopulaties in het Dwingelderveld afhankelijk van de soort met 45 tot 65% is genomen in de afgelopen decennia. Dit nieuws is zo vers dat hier in het ontwerp-Omgevingsverordening geen aandacht aan kon worden besteed. Gevraagd wordt in het definitieve Omgevingsverordening 2018 hieraan wel aandacht te besteden. Ondanks het bieden van een zo groot natuurlijk gebied als het Dwingelderveld aan deze dieren kan het hen kennelijk niet voldoende beschermen. Tijd voor het onderzoeken per soort wat een dergelijke achteruitgang heeft veroorzaakt is er niet. Algemene maatregelen treffen waarvan al bekend is dat ze helpen dient als eerste te gebeuren. Uiteraard door de terreinbeheerder, maar ook buiten het Dwingelderveld kunnen/moeten maatregelen worden genomen; de bedreiging komt naar alle waarschijnlijkheid immers van buiten het natuurgebied. Hierbij denken wij aan het verbeteren van de grondwaterstand, verminderen van bestrijdingsmiddelengebruik rond het Dwingelderveld, enz.

Antwoord

De Omgevingsverordening is niet de aangewezen plek om voorgaande te regelen.

Wijziging

Geen

Paragraaf 3.3.3 Wildbeheereenheden, artikel 3.21 e.v.

Nummer O29

Inzage faunaregistratiesysteem door provincie.

Antwoord

Inzage in het faunaregistratiesysteem behoort niet in de Omgevingsverordening geregeld te worden. Hierdoor is de zienswijze niet van toepassing.

Wijziging

Geen

Artikel 3.24 Jaarlijkse activiteiten

Nummer N5

Ziet graag ruimte meer ruimte ontstaan in de keuze van telmethodieken.

Antwoord

Het is duidelijk aangegeven op basis van welke uitgangspunten er geteld moet worden. Deze wijze van trendtellingen achten wij een goede en deugdelijke methodiek. Deze telmethode dient ieder jaar op dezelfde wijze plaats te vinden. Hierdoor ontstaat inzicht in de minimaal aanwezige aantallen dieren.

Wijziging

Geen

Artikel 3.30 Voorwaarden ontheffing herbeplanting andere grond

Nummer G12

In artikel 3.30 worden onder a. en i. voorwaarden gesteld voor herbeplanting op andere grond. In dit artikel wordt geregeld dat GS ontheffing kunnen verlenen van de herplantplicht op een andere locatie. De herplant zou dan mogelijk kunnen plaatsvinden in de provincies Drenthe, Groningen of Friesland. Gevraagd wordt of Overijssel kan worden toegevoegd.

Antwoord

We hebben een sterke voorkeur voor herplant binnen de provincie Drenthe, zo dicht mogelijk op de locatie waar de kap heeft plaats gevonden. Op deze manier behouden we zoveel mogelijk de kwaliteit van de Drentse natuur. In de praktijk lukt het vrijwel in alle gevallen dit in de directe omgeving van de kaplocatie te realiseren. Gezien het bovenstaande en de mogelijkheid om in de provincies Groningen en Friesland te kunnen voldoen aan de herplantplicht, zien wij geen noodzaak de provincie Overijssel hieraan toe te voegen.

Wijziging

Geen

Hoofdstuk 4 Bodemenergie

Nummer N5

Aardwarmte is een goede zaak in het kader van het klimaatbeleid. Echter, het is net als gaswinning een vorm van mijnbouw die om een grote mate van voorzichtigheid vraagt. Ze roept namelijk net als gaswinning verstoring van de ondergrond op en is daardoor risicovol. Denk aan lekkage van gas of zout langs de buizen die diep de grond in worden gedreven, bodembeweging kan hiervan een gevolg zijn. Gebruik één buis als warmtewisselaar in plaats van het oppompen van warmwater via de ene buis en het terugbrengen van het afgekoelde water via de andere buis: te risicovol.

Antwoord

Voor nadere toelichting is contact geweest met Milieudefensie. Hieruit is gebleken dat de laatste zin van de zienswijze als volgt gelezen moet worden:

“Om risico’s te verminderen dient de bodem zo min mogelijk verstoord te worden. Daarom geeft Milieudefensie de voorkeur aan het gebruik van monosystemen (het gebruik van 1 buis voor zowel oppompen als terugvoeren van warm water) en gesloten systemen bij de winning van aardwarmte.”

Onze reactie:

De keuze van het soort systeem om aardwarmte te winnen ligt bij de gebruiker en hangt onder andere af van de hoeveelheid warmte die nodig is. Het bevoegd gezag (voor gesloten systemen de gemeenten, voor open systemen tot 500 m de provincie en voor alles dieper dan 500 m het Rijk) gaat hier niet over. Wel wordt getoetst of het gewenste systeem op de bepaalde locatie mag worden gebruikt, of het veilig is en of de winning doelmatig is.

Wijziging

Geen

Nummer N5

Veiligheid toevoegen als toetsonderdeel.

Antwoord

Veiligheid is een op zich staand aspect wat juist geen onderdeel van een doelmatigheidstoets mag zijn. Bij het aanleggen van aardwarmtesystemen tot 500 m wordt de veiligheid geborgd doordat wij erop toezien dat een aantal protocollen, te weten 'Mechanisch boren', Besluit Uitvoeringsmethoden' en 'Besluit Handhaving Uitvoeringsmethoden' gevolgd wordt.

Wijziging

Geen

Nummer G10

De bepalingen en kaarten in de verordening voor 'bodemenergie restrictiesystemen' kunnen er toe leiden dat veel huishoudens in Hoogeveen belemmerd worden bij het installeren van bodemenergiesystemen (WKO). Dit staat haaks op de doelstelling vanuit de energietransitie en op de doelstelling voor 'gebiedsgerichte aanpak van de omvangrijke grondwaterverontreinigingen in een aangewezen gebied in Hoogeveen'. Graag een uitzondering opnemen in de Omgevingsverordening.

Antwoord

Wij hanteren met betrekking tot Bodemenergie het volgende uitgangspunt: stimuleren daar waar het kan en beschermen daar waar het moet.

Met betrekking tot Bodemenergie zijn restrictiegebieden aangewezen met als doel de kwaliteit van het drinkwater veilig te stellen (zie voor details Structuurvisie Ondergrond). De ondergrond van Drenthe en Hoogeveen is verdeeld in twee ondergrondse zones als het gaat om het toepassen van regels van bodemenergie-systemen. In elke zone wordt met behulp van het 3D-zone model aangegeven of Bodemenergie mag worden toegepast: er zijn twee type gebieden. Rode gebieden is te allen tijde verboden bodemenergie toe te passen. Voor oranje gebieden gelden extra voorwaarden voor bodemenergiesystemen. Vanaf 25 m-mv (= zone 2) geldt een verbod bodemenergiesystemen in grondwaterbeschermingsgebieden én verbodzone diepe boringen. Detailinformatie is weergegeven op Bodemenergiekaarten.

De ondergrond biedt vele functies. De levering van kwalitatief goed drinkwater staat boven de functie als energiebron of -buffer. Gemeenten hebben verder de mogelijkheid om in een bepaald gebied een bodemenergiemasterplan op te stellen. Hierin kunnen ten behoeve van optimalisatie van bodemenergie-systemen nadere afspraken worden opgenomen. Een en ander in goed overleg met de bevoegde gezagen en passend bij vigerend beleid.

Wijziging

Geen

Hoofdstuk 6

Nummer D1

De regelgeving met betrekking tot aanleg bodemenergiesystemen binnen de grondwaterbeschermingsgebieden, boringvrije zones en intrekgebieden is niet duidelijk. Volgens de artikelen in paragraaf 4 mogen ze worden aangelegd mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan (water als koelmiddel, geen druktechniek). Er wordt gewezen op een inconsequentie

met de regelgeving voor verbodszone diepe boringen in hoofdstuk 6. Op kaart A op pagina 179 staan geen maximale diepten aangegeven.

Antwoord

De regels voor de aanleg van WKO-systemen in grondwaterbeschermingsgebieden zijn duidelijk en eenduidig: zowel open als gesloten wko-systemen zijn verboden. Hiervan is ook geen ontheffing mogelijk. Dit is opgenomen in hoofdstuk 6 (artikel 6.13).

Voor de verbodszone diepe boringen is een uitzondering gemaakt voor de zone gelegen boven de op kaart aangegeven maximale diepte (artikel 6.15, tweede lid).

In hoofdstuk 4 zijn een aantal aanvullende voorschriften opgenomen voor de aanleg van WKO-systemen buiten de grondwaterbeschermingsgebieden. Deze hebben vooral betrekking op de gesloten WKO-systemen.

Voor de uitvoerbaarheid van de regels is destijds besloten voor de verbodszone diepe boringen op kaart C1 (< 25 meter diepte) aan te duiden als oranje gebieden en op kaart C2 (> 25 meter diepte) aan te duiden als rode gebieden als het gaat om de verbodszone diepe boringen. De verbodszone diepe boringen rondom Annen/Breevenen is in beide zones als rood opgenomen omdat hier de maximale diepte al op 3 meter ligt.

De definitie van zone 1 en zone 2 is in de herziene Omgevingsverordening opgenomen in artikel 1.1.

Op kaart A is abusievelijk geen maximale diepte voor boringen opgenomen. Dit wordt hersteld.

Wijziging

Op kaart A wordt de maximale diepte voor boringen opgenomen.

Hoofdstuk 7

Nummer 01

Van groot belang voor de Drentse en vooral de Hondsrug-identiteit is het voorkomen van de vele zwerfstenen. Vraagt in hoofdstuk 7 een artikel op te nemen die aanvragers verplicht om grote zwerfstenen op locatie te behouden of - wanneer dat niet mogelijk is - deze in de nabijheid in de openbare ruimte of bijvoorbeeld in de keientuin bij het Hunebedcentrum te plaatsen.

Antwoord

Uw wens sluit aan bij ons beleid en onze beleidstoelichting voor aardkundige waarden. Wij onderschrijven derhalve uw pleidooi. Op grond van ons beleid voor aardkundige waarden kunnen wij als voorwaarde in een ontgrondingsvergunning opnemen dat grotere keien in het plangebied worden behouden of dat in overleg met ons een bestemming gezocht. Een extra artikel in hoofdstuk 7 is hiervoor niet het geëigende middel.

Wijziging

Geen

Artikel 9.5 en kaart B

Nummer W2

Normenkaart (Artikel 9.5. Omgevingsverordening en kaart B.)

De waterschappen stellen nieuwe normenkaarten op voor wateroverlast of hebben deze reeds voorbereid. Kaart B. bevat (nog) niet de meest recente informatie. Verzocht wordt in de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening de meest recente kaart op te nemen. De meest

recente kaart is gebaseerd op de afspraken in Rijn Oost (waterschappen en provincies) die gaan over de te hanteren criteria bij het bepalen van de normen voor wateroverlast.

Antwoord

Bij de ter inzage liggende stukken is abusievelijk de oude kaart met normering wateroverlast gevoegd. Meest recente normering op kaart B opnemen (zie de kaart die op ruimtelijke plannen staat).

Wijziging

Op kaart B wordt de meest recente normering opgenomen voor wateroverlast.

Toelichting paragraaf 2.2.1

Nummer 01

In paragraaf 2.2.1 van de Omgevingsverordening zijn de geosites van de Hondsrug vermeld. De aardkundige waarden van internationaal belang zijn niet alleen de geosites maar ook de overige gebieden van provinciaal belang, vooral de Hondsrug en de Rolderrug en het beekdal van de Drentsche Aa. Verzoekt de tekst aan te vullen, en deze gebieden aan de kaart toe te voegen.

Antwoord

Wij zijn van mening dat de tekst deze gebieden van provinciaal belang niet uitsluit, maar zullen de gebieden wel toevoegen aan de kaart waarnaar wordt verwezen.

De tekst in de toelichting wordt iets aangepast: “Een bijzondere positie wordt ingenomen door het Hondsruggebied, dat de status UNESCO Global Geopark heeft. De status is een erkenning van de bijzondere kernkwaliteiten van dit gebied en de onderlinge samenhang van die kernkwaliteiten. Vooral het Hondsrug-complex, het beekdal van de Drentsche Aa en diverse aardkundig waardevolle gebieden (geosites) zijn van internationaal belang. Voor dit gebied geldt eens te meer dat de kernkwaliteiten en vooral de aardkundige waarden worden behouden, duurzaam beheerd en waar mogelijk versterkt.

De Stichting Geopark de Hondsrug heeft in samenspraak met partners een toekomstvisie vastgesteld, het Masterplan 2017-2027. Gemeenten en provincies hebben de doelstellingen in dit document onderschreven. Uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid is behoud door ontwikkeling. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, mits de kwaliteiten worden behouden of versterkt.”

Wijziging

De kaart en toelichting worden aangepast.

Kaarten

Nummer 05

In de Omgevingsverordening wordt verwezen naar kaart A, maar geen van de kaarten heeft een A, B, C, enz. Op deze manier is de Omgevingsverordening niet interpreteerbaar.

Antwoord

Zowel op ruimtelijkeplannen.nl als in de pdf op provincie.drenthe.nl zijn de kaarten wel geletterd. In de pdf staat het helemaal rechtsboven op de kaart. Daarnaast zijn ook de kaartnamen weergegeven.

Wijziging

Geen

Nummer D1

Kaart stilte, infra en (grond)water: op deze kaart ontbreekt de boringvrije zone van Hoogeveen. De boringvrije zones van Roden en Assen ontbreken gedeeltelijk. De kleur van de vaarwegen is hetzelfde als die van de grondwaterbeschermingsgebieden.

Antwoord

De aanduidingen zijn niet correct weergegeven op de kaart en zullen worden aangepast. Kaart A aanpassen zodat de verbodszone diepe boringen niet onder andere aanduidingen op de kaart laten wegvallen en aanpassen weergave vaarwegen (andere kleur).

Nummer W2

In het beheergebied van het Waterschap Drents Overijsselse Delta liggen drie korte trajecten die door de provincie Drenthe zijn aangewezen als regionale kering. Het waterschap stelt voor de volgende wijzigingen door te voeren op kaart A:

1. De aanwijzing in Assen laten vervallen.
2. De aanwijzing in Meppel laten vervallen.
3. De aanwijzing in Hoogeveen, langs de Hoogeveense Vaart niet wijzigen. De noordelijke kade van de Hoogeveense Vaart vanaf de Noordscheschluis tot aan het Linthorst Homankanaal aanwijzen als regionale kering.

Dit betekent dat per saldo circa vijf kilometer kering worden aangemerkt als regionale kering.

Antwoord

De voorgestelde wijzigingen zijn door ons verwerkt maar niet correct weergegeven op de kaart bij de ter inzage liggende stukken.

Wijziging

Kaart A aanpassen zodat de aanduiding regionale keringen zichtbaar is op de kaart.

